

मराठी दैनिक

मराठी एकीकरण

बातमीपत्र

मराठी मायबोलीचा अभिमान जोपासणारे एकमेव पत्र

○संपादक : डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक

○उप संपादिका : .सौ. प्रीती दिपक नाईक ○कार्यकारी संपादक : श्री. विनोद दशरथ मेटे

● वर्ष-०५ ● अंक-२६७ ● मुंबई, गुरुवार, ३० एप्रिल २०२६ ● पृष्ठ-८ ● मूल्य-५ रु.

MARATHI EKIKARAN BATMIPATRA

मराठी सक्तीचे मीटर डाऊन?

परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईकांची काय भूमिका? टॅक्सी, रिक्शा चालक बिनधास्त!

मुंबईत ऑटो, टॅक्सी चालकांना मराठी भाषा येणे सक्तीचे करण्याविषयीची मुदतवाढ देण्यात आली आहे. कालावधी वाढीवर सकारात्मक चर्चा करण्यात आली आहे. परिवहन विभागाच्या आजच्या बैठकीत वाहन परमिटचा कालावधी वाढवण्याबाबत सकारात्मक चर्चा झाली आहे, अशी प्राथमिक माहिती समोर येत आहे. १ मे पासून परमिट रद्द होणार नाहीत. सूत्रानुसार, १ मे पासून परमिट रद्द न करण्यावर बैठकीत उपस्थित सर्वांचे एकमत झाले आहे.

■ बातमी/लेख, प्रीती दिपक नाईक

मराठी सक्तीचा पोपट कोणी मारला? यावरून आता राजकारण तापलं आहे. १ मे, महाराष्ट्र दिनापासून मुंबईतील टॅक्सी, ऑटो रिक्शा चालकांना मराठी सक्तीचा करण्याचा निर्णयवाचक सरकारने एकाएक माघार घेतली आहे. सरकार या भूमिकेवरून घुमजाव करणार हे निश्चित मानले जात होते. शिंदे सेनेतही या सक्तीवरून विरोध सुरू होता. मराठी सक्ती करायचीच होती तर मग अगोदरच सरकारने तशी सहा महिन्यांची मुदत का दिली नाही असा आरोप विरोधक करत आहेत. मराठी सक्तीचा धोरण लांबल्याने दुसरीकडे लाखो हिंदी भाषिक ऑटो आणि

टॅक्सी चालकांचा जीव भांड्यात पडला आहे.

१ मे पासून नाही होणार परमिट रद्द

मुंबईत ऑटो, टॅक्सी चालकांना मराठी भाषा येणे सक्तीचे करण्याविषयीची मुदतवाढ देण्यात आली आहे. कालावधी वाढीवर सकारात्मक चर्चा करण्यात आली आहे. परिवहन विभागाच्या आजच्या बैठकीत वाहन परमिटचा कालावधी वाढवण्याबाबत सकारात्मक चर्चा झाली आहे, अशी प्राथमिक माहिती समोर येत आहे. १ मे पासून परमिट रद्द होणार नाहीत. सूत्रानुसार, १ मे पासून परमिट रद्द न करण्यावर बैठकीत उपस्थित सर्वांचे एकमत झाले आहे. त्यामुळे हजारो ऑटो रिक्शा टॅक्सी चालकांना मोठा दिलासा मिळाला आहे.

मराठी भाषेसाठी

आम्ही आता कारवाई करणार नाही

या सर्व घडामोडींविषयी परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक यांनी पत्रकार परिषदेतून भूमिका मांडली. रिक्शा टॅक्सी संघटना प्रतिनिधींची काल बैठक पार पडली. सर्व संघटनांनी सकारात्मक प्रतिसाद देऊन आम्हाला विनंती करत मराठी भाषे सक्ती करतात त्याबाबत आमच्या दुमत नाही. रिक्शा टॅक्सी चालक आणि ओला उबेर या यांना देखील मराठी अनिवार्य करत आहोत. मराठी तर आलीच पाहिजे. संघटनांनी मुदत वाढीची मागणी केली आहे. पण आमच्याकडे जी माहिती मिळाली २०१९ ला परिपत्रक काढलेलं आहे. २०२० साली मराठी भाषा शिकण्याबाबत एक पुस्तक देखील काढण्यात आली होती, अशी माहिती सरनाईक यांनी दिली.

१ मेपासून मोहीम राबवू

टॅक्सी चालक आणि रिक्शा चालक मराठी बोलता यायला पाहिजे. कारण मराठी राजभाषा याचा आदर करणे प्रत्येकाचं काम आहे. राज्यातील सर्व ५९

आरटीओ निर्देश देण्यात आले आहे. १ मेपासून आमची मोहीम सुरू ठेवणार आहोत. चुकीच्या पद्धतीने रिक्शा टॅक्सी चालत असती, बेकायदेशीरपणे प्रवाशांना त्रास देत असतील. २० कायद्याच्या अंतर्गत आम्ही त्यांचं परवाना रद्द करू शकतो. मराठी भाषेसाठी आम्ही आता कारवाई करणार नाही. १ मे ते १५ ऑगस्ट पर्यंत राज्यातील सर्व आरटीओकडून समिती स्थापन करण्यात येईल. १ मे ते १५ ऑगस्ट पर्यंत चुकीचे पद्धतीने गाड्या चालवत असतील. परिवहन विभागाच्या नियमांना बगल देऊन झायडिंग करत असतील तर त्यांच्या लायसन्स रद्द करण्यात येईल. हिंदी भाषिक ऑटोचालक, टॅक्सी चालक जर मराठी भाषा शिकू इच्छित असतील तर त्यांना आपल्याला संधी द्यावी लागेल. तर ओला, उबर, रॉपडो यांच्या चालकांनाही मराठी भाषा शिकणे अनिवार्य करण्याची तरतूद आहे. त्यांनाही याविषयीच्या सूचना करण्यात येणार असल्याचे परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक म्हणाले.

येत असेल तर लायसन्स १५ ऑगस्टपर्यंत रद्द होणार नाही. अ मराठी चालकांनी मराठी शिकवा यासाठी परिवहन विभाग शंभर दिवस मोहीम राबवणार आहे. परिवहन विभाग त्या चालकांना मराठी शिकवणार आहे. रिक्शा चालकांना जुजबी मराठी याव यासाठी उद्या कॅबिनेट बैठकीत पुस्तक प्रकाशन करणार आहेत. जुजबी मराठी तुम्हाला येत नसेल तर महाराष्ट्रात व्यवसाय करायचा अधिकार तुम्हाला नाही असे सरनाईकांनी स्पष्ट केले.

संप होणार नाही

शरद राव यांनी जाहीर केलेली आहे की, टॅक्सी, ऑटो चालकांचा संप होणार नाही. त्यांनी आम्हाला तसं कळवलं आहे. हिंदी भाषिक ऑटोचालक, टॅक्सी चालक जर मराठी भाषा शिकू इच्छित असतील तर त्यांना आपल्याला संधी द्यावी लागेल. तर ओला, उबर, रॉपडो यांच्या चालकांनाही मराठी भाषा शिकणे अनिवार्य करण्याची तरतूद आहे. त्यांनाही याविषयीच्या सूचना करण्यात येणार असल्याचे परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक म्हणाले.

रिक्शा चालकांना मराठी शिकवण्यासाठी सरकारने छापले पुस्तक

रिक्शा चालकांसाठी सरकारने पुस्तक छापले आहे. या पुस्तकाच्या मदतीने मराठी भाषा शिकण्याचे आवान सरकारने केले आहे.

मिरा-भाईदरची 'लिटमस टेस्ट'

एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात मिरा-भाईदर येथे रिक्शा चालकांच्या परवान्यांची तपासणी मोहीम राबविण्यात आली होती. या मोहिमेत एकूण ३,४४३ ऑटो रिक्शांची तपासणी करण्यात आली. त्यापैकी ५६५ चालकांना मराठी भाषा बोलता येत नसल्याचे आढळले. या चालकांना मराठी शिकण्याचे आवान करण्यात आले असता त्यांनी सकारात्मक प्रतिसाद दिला असून लवकरच मराठी भाषा आत्मसात करू, असे आश्वासन दिले आहे. त्यामुळे राज्यातील सर्व अमराठी चालकांना मराठी शिकवण्यासाठी परिवहन विभाग विविध ऑटो रिक्शा व टॅक्सी चालक संघटना तसेच मुंबई मराठी साहित्य संघ व कोकण मराठी साहित्य परिषद यांच्या माध्यमातून आवश्यक ती मदत करण्यात येणार आहे.

प्रयोग देण्यात आले आहेत.

यामुळे रिक्शा चालकांना लवकरात लवकर मराठी भाषा शिकण्यास मदत होणार आहे. महाराष्ट्र माझा... मराठी माझी बोली भाषा...! सौजन्यशील सेवा... प्रवाशांच्या मनात विश्वासाची आशा असे या पुस्तकाचे शीर्षक आहे. परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक हे या पुस्तकाचे प्रकाशक आहेत.

दरम्यान, राज्यात

सध्या रिक्शा टॅक्सी चालकांना मराठी सक्ती करण्याच्या मुद्द्यावरून वातावरण तापलं आहे. हजारो रिक्शा-टॅक्सी चालक मराठी सक्ती करण्याच्या मुद्द्यावरून वातावरण तापलं आहे. महाराष्ट्र गीत' गाणार आली आहे. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या हस्ते मंत्रिमंडळ बैठकीत या पुस्तकाचे प्रकाशन करण्यात आले. प्रत्येक रिक्शा चालकाला हे पुस्तक मराठी शिकवण्यासाठी दिले जाणार आहे. या पुस्तकात प्रवाशांसह संवाद साधण्यासाठी आवश्यक असेल ते महत्वाचे शब्द

१ मेपासून राज्यभर आरटीओची तपासणी मोहीम सुरू होणार

राज्यातील रिक्शा व टॅक्सी चालकांच्या परवान्यांची सर्वंकष पडताळणी करण्यासाठी परिवहन विभागामार्फत १ मेपासून राज्यभर विशेष तपासणी मोहीम राबविण्यात येणार आहे. या मोहिमेत चालकांचे अनुज्ञप्ती (लायसन्स), बॅच व इतर परवान्यांची तपासणी करण्यात येणार असून, त्यांना व्यवहारिक मराठीचे ज्ञान आहे की नाही याचाही आढावा घेतला जाणार आहे. तपासणीदरम्यान बनावट कागदपत्रे आढळल्यास किंवा नियमांचे उल्लंघन केल्याचे निदर्शनास आल्यास संबंधित चालकांवर कायदेशीर कारवाई करण्यात येणार आहे. मात्र, मराठी भाषा बोलता येत नाही म्हणून कोणावरही कारवाई केली जाणार नाही. उलट अशा चालकांना प्राथमिक स्तरावरील मराठी शिकवण्यासाठी मार्गदर्शन व मदत केली जाणार आहे. ही मोहीम १५ ऑगस्टपर्यंत चालणार असून, त्यानंतरच्या अहवालाच्या आधारे पुढील कार्यवाही निश्चित करण्यात येईल. महाराष्ट्र हे देशातील अग्रगण्य प्रगत राज्य असून रोजगारनिर्मिती हा सरकारचा प्रमुख उद्देश आहे. त्यामुळे कोणत्याही रिक्शा किंवा टॅक्सी चालकाचा रोजगार हिरवून घेणे हा या मोहिमेचा हेतू नाही. मात्र, बनावट कागदपत्रांच्या आधारे परवाने मिळवल्याच्या तक्रारी मोठ्या प्रमाणात प्राप्त झाल्या आहेत. त्यानुसार राज्यातील सर्व परवानाधारक चालकांच्या कागदपत्रांची तपासणी करणे आवश्यक आहे. ज्या चालकांनी बनावट कागदपत्रांच्या आधारे परवाने मिळवले आहेत, त्यांच्यावर कडक कायदेशीर कारवाई केली जाईल. तसेच, ज्या अमराठी भाषिकांना व्यवहारिक मराठीही बोलता येत नाही, त्यांना मराठी शिकवण्यासाठी प्रोत्साहन देण्यात येईल. जनजागृतीसह आवश्यक ते सर्व सहकार्य परिवहन विभागामार्फत देऊन देईल. मात्र, मराठी भाषेला विरोध करणाऱ्यांवर कायद्याच्या चौकटीत योग्य ती कारवाई केली जाईल, अशी स्पष्ट भूमिका परिवहन

अध्यक्ष राजेश नायकर यांनी सांगली.

पुण्याला ड्रग्सचा विळखा! आयटी हबमध्ये ड्रग्स पेडलर्सचं जाळं, १८ लाखांचे एमडी ड्रग्स जप्त

■ पुणे। प्रतिनिधी, पुणे शहरात ड्रग्समार्फियांनी आता थेट आयटी आणि उच्चभू परिसरातील तरुणांना लक्ष्य केल्याचं धक्कादायक वास्तव समोर आलं आहे. वाघोली, खराडी आणि लोणीकंदसारख्या भागात ड्रग्सचं जाळं पसरत असल्याचं उघड झालं आहे. पुणे पोलिसांच्या कारवाईत मोठ्या प्रमाणात एमडी ड्रग्स जप्त करण्यात आले आहेत. आणि या ड्रग्स रॅकेटचे धगेदोरे थेट राजस्थान आणि इतर राज्यांपर्यंत असल्याचं पोलिस तपासात उघड झालं आहे. मुख्यमंत्र्यांनी दिलेल्या ड्रग्समुक्त महाराष्ट्र मोहिमेअंतर्गत पुणे पोलिसांनी जोरदार कारवाई करत मोठा पदाफास केला आहे. गेल्या एका महिन्यात तब्बल १८ लाखांचे एमडी ड्रग्स जप्त करण्यात आले आहेत. या प्रकरणात आतापर्यंत १३ गुन्हे दाखल करण्यात आले असून १९ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे. विशेष म्हणजे या कारवाईत एकूण ५८ लाख १८ हजार रुपयांचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आला असून एक अलिशान गाडीही पोलिसांनी ताब्यात घेतली आहे. तपासात धक्कादायक बाब समोर आली आहे. ड्रग्स पेडलर्सनी आपलं जाळं थेट आयटी हबमध्ये पसरवलं आहे. वाघोली, खराडी

आणि लोणीकंद परिसरातील तरुण-तरुणी यामध्ये सहभागी असल्याचं निष्पन्न झालं आहे. इकडेच नाही, तर या रॅकेटचं कनेक्शन राजस्थानसह इतर राज्यांशी जोडलं गेलं आहे.

पुण्यासारख्या शिक्षण आणि आयटी हबमध्ये ड्रग्सचं वाढत जाळं ही चिंतेची बाब बनली आहे. पोलिसांची कारवाई सुरू असली तरी आता समाजानेही जागरूक होण्याची गरज आहे. अन्याय तरुणांइला वेढणारा हा विळखा आणखी घट्ट होण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे.

अमरावतीत पोलीस कोठडीत असलेल्या तरकराच्या घरातून ५३ ग्रॅम एमडी ड्रग्स जप्त

मरावतीत पोलीस कोठडीत असलेल्या ड्रग्स तरकराच्या घरावर गुन्हे शाखेचा छापा टाकत मोठी कारवाई केली आहे. यामध्ये ५३ ग्रॅम एमडी ड्रग्स जप्त करण्यात आले असून याची किंमत सुमारे ७.९५ लाख रुपये इतकी आहे. साक्षिब जावेद मोहम्मद आसिफ कुरेशी असे आरोपीचे नाव असून या आधी २ किलो ८० ग्रॅम एमडी जप्त प्रकरणाशी या संबंध असल्याचे तपासात पुढे आले आहे. २३ एप्रिलला दोन मुख्य आरोपींना अटक करण्यात आली असून त्यामुळे ड्रग्स रॅकेटचे मोठे जाळे उघड होण्याची शक्यता आहे. दरम्यान पुढील तपास पोलीस

करत असून आणखी काय खुलासे समोर येतात याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे. नागपुरात दोघांना अटक ह्याएलएसडीहून या घातक ड्रग्स प्रकरणात शहरातील नामांकित महाविद्यालयातील दोन विद्यार्थ्यांना अटक करण्यात आली आहे. कुणाल गिरी आणि दीपेश बोहरे अशी अटक करण्यात आलेल्या आरोपींची नावे आहेत. एमआयडीसी पोलिसांनी ही कारवाई केली. विशेष म्हणजे, दोघेही नामांकित महाविद्यालयात अभियांत्रिकीचं शिक्षण घेत असल्याची बाब समोर आल्याने खळबळ उडाली आहे.

गुन्हे शाखा, अमली पदार्थ विरोधी पथक आणि भरोसा सेल यांच्या संयुक्त मोहिमेत ही कारवाई करण्यात आली. गुप्त माहितीच्या आधारे कॉविंग ऑपरेशनदरम्यान संशयित हालचाली आढळल्याने तपासणी केली असता, त्यांच्या जवळून सुमारे १.७० लाख रुपयांचे १७ एलएसडी डॉट्स जप्त करण्यात आले.

एलएसडी हे स्टिकर स्वरूपात असून जिभेवर ठेवून घेतले जाते, त्यामुळे युवकांमध्ये त्याचा वापर वाढत असल्याची चिंता व्यक्त होत आहे. या प्रकरणात आणखी एक संशयित फरार असून, पोलिस त्याचा शोध घेत आहेत.

'अल्लाह नंतर...' धर्म विचारून हल्ला करणाऱ्या जुबैर अन्सारीचे नोट्स वाचून थरकाप उडेल

■ मीरा रोड। प्रतिनिधी,

मीरा रोडमध्ये झालेल्या चाकू हल्ल्यानंतर एकच खळबळ उडाली आहे. हल्लेखोरांनी धर्म विचारून हल्ला केल्याने नागरिकांमध्ये भीतीचं वातावरण आहे. दरम्यान दुसरीकडे याप्रकरणी तपास सुरू असून, काही धक्कादायक खुलासे होत आहेत. आरोपी जैब जुबैर अन्सारी सध्या 'लोन वोलफ' म्हणजे एकट्यानेच हल्ला केला आहे असे समजून यंत्रणा तपास करत आहेत. प्राथमिक तपासात तो इंटरनेट, काही पुस्तक आणि कट्टरपंथी साहित्याच्या संपर्कात होता आणि दहशतवादी विचारसरणीकडे वळू लागला असे संकेत मिळत आहेत. अड्डे शी संबंधित सूत्रांनी दिलेल्या माहितीनुसार, मीरा रोडच्या नयानगर येथे दोन लोकांना कलमा न वाचल्याने चाकूने भोसकणाऱ्या जुबैर अन्सारीने आपल्या हातावर नोट्स लिहिल्या आहेत, ज्यामध्ये काही धक्कादायक गोष्टी आहेत.

जुबैरने इंग्रजीत एक संदेश लिहिला होता. 'मी ककर प्रति निष्ठा व्यक्त केली आहे.' असे त्याने त्यात लिहिलं होतं. त्यानंतर त्याने एका चिठ्ठीवर ISIS चा ध्वज काढला आणि लिहिलं, "एकाट हल्लेखोर तुमच्यावर झडप घालेल. हे बहुदेवतावाद्यांनो, यापुढे तुम्हाला 'बिलाद अल-हिंद'मध्ये (भारतात) खऱ्या 'जिहाद'चे दर्शन घडेल. आम्ही अल्लाहकडे प्रार्थना करतो की त्याने सर्व मुस्लिमांना सन्मार्ग दाखवावा; तसेच आम्ही तरुणांना आवान करतो की, त्यांनी आपल्या कुटुंबांची चिंता न करता 'इस्लामिक स्टेट'मध्ये सामील व्हावे. अल्लाह त्यांना कधीतरी सन्मार्ग दाखवो; आज मात्र त्यांना हे समजून घेणे शक्य होत नाहीये. आज आम्ही एकाकी उभे आहोत आणि प्रत्येकाने आमचा त्याग केला आहे; परंतु आम्ही तर 'घुरबा' (परके/अनोळखी) आहोत. कुटुंबे, पत्नी आणि आई-वडील

तुमचा त्याग करतील; अल्लाह त्यांना सन्मार्ग दाखवो. गाझाची मुक्ती केवळ 'खिलाफत'च्या माध्यमातूनच शक्य आहे! (अल्लाह नंतर) 'खिलाफत' हीच सुन्नींची एकमेव आशा आहे!''

हल्ल्यात २ सुरक्षारक्षक जखमी

जुबैरने केलेल्या हल्ल्यात दोन सुरक्षारक्षक जखमी झाले होते. तिथे उपस्थित वॉचमन हरी सिंग यांनी आपल्या डोळ्यांनी हे सर्व पाहिलं. त्यांच्या म्हणण्यानुसार, हल्ल्यानंतर आरोपी त्यांच्याजवळ आला. तो अत्यंत अस्वस्थ दिसत होता. त्याने पाणी मागितले. दरम्यान, त्याने स्वतःच आपल्या हातांवरील रक्त पुसण्यास सुरुवात केली. हरी सिंग यांनी सांगितले की, याच वेळी त्या आरोपीने अचानक त्यांना विचारले, "तुम्ही हिंदू आहात का?" हा प्रश्न ऐकून, तिथे उपस्थित असलेले लोक काही क्षणांसाठी घाबरले होते. जेव्हा हरी सिंग यांनी शांतपणे उत्तर दिलं, "आपण सर्वजण एकच आहोत." तेव्हा तो आरोपी म्हणाला, "मी तुम्हाला मारणार नाही," आणि तिथून निघून गेला.

नियोजनबद्ध हल्ला की प्रभावित मानसिकता? सुरक्षा यंत्रणांसमोर एक धक्कादायक घटना उघडकीस

■ कल्याण। प्रतिनिधी, कल्याण रेल्वे स्थानकावर आरपीएफ जवानांच्या सतर्कता आणि धाडसपणाने मोठा अपघात टळला. 'ऑपरेशन जीवन रक्ष' अंतर्गत ड्युटीवर असलेल्या सहायक उपनिरीक्षक हेमंत भरगुडे यांनी धावत्या ट्रेनमधून उतरताना घसरलेल्या महिला आणि तिच्या चिमुकल्या बाळाचे प्राण वाचवले.

ही घटना २८ एप्रिल रोजी सायंकाळी सुमारे ५:५१ वाजण्याच्या सुमारास घडली. ट्रेन क्रमांक ०११४४ (अप दानापर-एलटीटी

एक्सप्रेस) प्लॅटफॉर्म क्रमांक ५ वर येत असताना एक महिला आपल्या एका वर्षाच्या बाळासह धावत्या ट्रेनमधून उतरण्याचा प्रयत्न करत होती. त्याचवेळी तिचा तोल जाऊन ती ट्रेन आणि प्लॅटफॉर्ममधील गॅपमध्ये पडण्याच्या स्थितीत आली. स्थितीची गंभीरता ओळखून ड्युटीवर असलेले आरपीएफ थाना कल्याण येथील एएसआय हेमंत भरगुडे यांनी क्षणाचाही विलंब न करता तत्काळ धाव घेतली आणि महिला व तिच्या बाळाला सुरक्षितपणे बाहेर ओढून घेतले.

आली. एका व्यक्तीने. स्वतःवर कट्टरतावादी विचारसरणीचा प्रभाव असल्याचा दावा करत काही धोकादायक गोष्टी लिहिल्या. त्याने कथितरित्या एका कागदावर दहशतवादी संघटनेचा ध्वज काढला आणि त्यावर धमक्या देणारे संदेश लिहिले. या संपूर्ण घटनेनंतर, संबंधित आरोपीचे वर्तन आणि त्याची मानसिक स्थिती यांविषयी गंभीर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. त्याला अशा हिंसक कृत्याकडे प्रवृत्त करणारे नेमके कोणते परिस्थितीजन्य घटक आणि मानसिक प्रभाव होते, हे शोधण्याचा प्रयत्न पोलीस आता करत आहेत. तसेच, हे सर्व पूर्वनिर्णयित होते, की केवळ एखाद्या अचानक आलेल्या आणि तीव्र मानसिक विकाराचा परिणाम होता, हे निश्चित करण्याचाही ते प्रयत्न करत आहेत.

लोन वुल्फ हल्ल्याची दिल्ली होती चेंतावणी

या संदेशात 'लोन वुल्फ' हल्ल्याची चेंतावणी देण्यात आली होती आणि भारतातील कथित 'जिहाद'चा उल्लेख करण्यात आला होता. यासह तरुणांना आपल्या कुटुंबीयांची चिंता न करता दहशतवादी संघटनांमध्ये सामील होण्यासाठी उकसवण्याचा प्रयत्नही करण्यात आला.

त्या चिठ्ठीत असंलही लिहिलं होतं की, जे लोक या विचारसरणीचे पालन करत नाहीत, त्यांना कालांतराने तिचे महत्त्व पटेल. स्वतःचे वर्णन 'गुर्बा' (म्हणजेच धमाकापासून अलिप्त असलेला व्यक्ती) असे करत, त्याने असा दावा केला की, कुटुंब, नातेवाईक आणि खुद्द समाजच त्यांच्या मार्गात अडथळे निर्माण करू शकतात. सर्वात चिंताजनक बाब म्हणजे, गाझामधील परिस्थितीसारख्या संवेदनशील मुद्द्यांचा आधार घेत, 'खिलाफत'ची स्थापना हाच एकमेव उपाय असल्याचं यात सांगितलं गेलं.

ही संपूर्ण घटना स्थानकावरील सीसीटीव्ही कॅमेऱ्यात कैद झाली आहे. आरपीएफ अधिकाऱ्यांच्या माहितीनुसार, एएसआय हेमंत भरगुडे यांच्या सतर्कता, त्वरित निर्णयक्षमता आणि धाडसी कृतीमुळे दोन जीव वाचवणे शक्य झाले, जे अत्यंत कौतुकार्थ्य आहे. या घटनेची नोंद रोजनाम्यात करण्यात आली आहे. आरपीएफ कडून राबविण्यात येणारे 'ऑपरेशन जीवन रक्ष' हे प्रवाशांच्या सुरक्षेसाठी महत्त्वपूर्ण ठरत असून, ही घटना त्याचे प्रेरणादायी उदाहरण ठरली आहे.

संपादकीय

संपादक
दिपक मोरेश्वर नाईक

उष्माघाताचे संकट!

यंदाचा उन्हाळा केवळ घामाच्या धारा काढणारा नसून अंगाची लाहीलाही करणारा आणि जीवघेणा ठरू लागला आहे. महाराष्ट्रासह संपूर्ण देश सध्या एका भीषण नैसर्गिक संकटाचा सामना करत असून, तापमानाने चाळिशी केव्हाच ओलांडून आता ४७ अंशांच्या दिशेने कूच केली आहे.

महाराष्ट्रातच नव्हे तर देशातील काही भागातील नागरिकांना एका भीषण नैसर्गिक संकटाचा सामना करावा लागत आहे. अनेक राज्यांमध्ये तापमानाचा उच्चांक पाहायला मिळत असून, नागरिक निसर्गाच्या अत्यंत दाहक आणि भीषण संकटाशी सामना करत आहेत. वैशाख वणव्याची दाहकता एप्रिलमध्येच जाणवू लागली असून, ४५ अंशांच्या पार गेलेल्या तापमानामुळे आभाळतून पावसाऐवजी आगीच्या ज्वाळाच खाली येत आहेत की काय, अशी भीषण स्थिती निर्माण झाली आहे. उत्तर प्रदेशातील बांदा येथे देशातील सर्वाधिक ४७.६ अंश सेल्सियस तापमानाची नोंद झाली असून, उन्हाच्या तडाख्याने सीमा ओलांडली आहे. राजस्थान, पंजाब, हरियाणा, दिल्ली आणि मध्य प्रदेशासह पूर्व भारतातील पश्चिम बंगाल, बिहार आणि झारखंडमध्येही सूर्याचा प्रकोप जाणवत आहे. दक्षिण भारतात तेलंगणा, कर्नाटक, तामिळनाडू आणि आंध्र प्रदेशात उष्णतेच्या लाटेने धोक्याची पातळी ओलांडली. ओडिशामध्येही उष्णतेने उच्चांक गाठला आहे. दुसऱ्या बाजूला जम्मू-काश्मीरसारख्या थंड प्रदेशातही तापमानाचा पारा चढलेला दिसत असून, ही स्थिती काळजाचा टोका चुकवणारी आहे. राज्यात नेहमीप्रमाणे विदर्भातील अकोला, चंद्रपूर आणि नागपूर या जिल्ह्यांत उष्णतेने कहर आहे. विशेषतः अकोल्याचा पारा ४६.९ अंशांपर्यंत पोहोचल्याने हे शहर उष्ण शहरांच्या यादीत स्थान वरच्या स्थानी आहे. केवळ विदर्भच नव्हे, तर मराठवाडा आणि उत्तर महाराष्ट्रातही उष्णतेच्या लाटेने नागरिकांची लाहीलाही होत आहे. उष्णतेच्या लाटांचा भूगोल आता वेगाने बदलत असून, उत्तर भारताकडून ही आग मध्य आणि दक्षिण भारताकडे सरकली आहे. अगदी हिमालयाच्या कुशीतील जम्मू-काश्मीरही या आगीतून सुटलेले नाही. ही उष्णता आता केवळ घामाच्या धारा काढणारी उरली नसून ती थेट जीव घेण्यावर टपली आहे. परभणीपासून हिंगोलीपर्यंत आणि नारपासून नागपूरपर्यंत सात-आठ जणांचा उष्माघातामुळे मृत्यू झाला आहे. शेतात राबणारा शेतकरी आणि कामासाठी पायपीट करणारा कष्टकरी आज या निसर्गनिर्मित संकटाचा बळी पडत आहे, हे विदारक सत्य आहे. पर्यावरण शास्त्रज्ञांच्या मते, ही दाहकता केवळ त्रुटिक्रमाचा भाग नसून 'हवामान बदलाचा' एक धोक्याचा इशारा आहे. वाढते सिमेंटचे जंगल आणि बेसुमार वृक्षतोडीमुळे निसर्गाचा समतोल ढासळला असून, जागतिक तापमान वाढीमुळे उष्णतेच्या लाटांची वारंवारता आणि तीव्रता दोन्ही आता नियंत्रणाबाहेर गेल्या आहेत. पूर्वी मे महिन्यात जाणवणारे उन्हाचे चटके आता मार्च-एप्रिलमध्येच अंगाची लाहीलाही करत आहेत. मार्च महिन्यातच तापमानाचा पारा ४० अंशांच्या पार जाणे, ही धोक्याची घंटा मानली जात होती. दिल्ली, उत्तर प्रदेश आणि बिहारमध्ये तर अनेक ठिकाणी तापमान ४७ - ४८ अंश सेल्सियसपर्यंत पोहोचले आहे. ज्यामुळे जनजीवन पूर्णपणे विस्कळीत झाले आहे. वाढत्या धोक्यामुळे सरकारकडून अनेक जिल्ह्यांत 'येथे अलर्ट' जारी केला आहे. उष्माघात हा या हवामान बदलाचा सर्वांत घातक परिणाम आहे. वाढत्या उष्णतेमुळे शरीराची तापमान नियंत्रण प्रणाली कोलमडते, ज्यामुळे गंभीर आजार किंवा मृत्यू ओढवू शकतो. सरकारी आकडेवारीनुसार, गेल्या दशकात देशात उष्णतेमुळे हजारो नागरिकांना आपला जीव गमवावा लागला आहे. शेतमजूर, बांधकाम कामगार आणि रस्त्यावरील विक्रेते यांसारख्या उघड्यावर काम करणाऱ्या वर्गाला याचा सर्वाधिक फटका बसत आहे. उष्णतेचे हे संकट केवळ आरोग्यापुरते मर्यादित नाही. कडक उन्हामुळे शेतीतील पिकांचे नुकसान होत आहे, ज्यामुळे अन्नसुरक्षेचा प्रश्न निर्माण होतोय. तसेच, वाढत्या वीज वापरामुळे ऊर्जेची टंचाई निर्माण होऊन वीज कपात करावी लागत आहे. 'श्रम उत्पादकता' कमी झाल्यामुळे देशाच्या जीडीपीवरही याचा नकारात्मक परिणाम होत असल्याचे जागतिक अहवाल सांगतात. उष्णतेमुळे पिकांवर ताण येतो आणि पाण्याची मागणी वाढते. हिमालयातील बर्फ वितळण्याचे प्रमाण कमी झाल्यामुळे नद्यांच्या पाणीपुरवठ्यावरही परिणाम होत आहे. राज्यातील विदर्भात, विशेषतः अकोला येथे तापमान ४६.९९ सेल्सियसपर्यंत गेल्याने सध्या विदर्भ हा उष्माघाताचा 'हॉटस्पॉट' ठरला आहे. महाराष्ट्रात २०२६ च्या उन्हाळ्यात आतापर्यंत उष्माघातामुळे ७ ते ८ जणांचा मृत्यू झाल्याची नोंद आहे. परभणीत ३७ वर्षीय व्यक्तीचा उष्माघाताने मृत्यू झाला असून, अहिल्यानगरात ४५ वर्षीय महिला शेतकरी शेतात काम करताना दगावली. नागपूर जिल्ह्यात बसने प्रवास करणाऱ्या ६५ वर्षीय प्रवाशाचा मृत्यू झाला, अशी उदाहरणे देता येतील. उष्णतेच्या लाटांमुळे शरीरातील पाणी कमी होणे (डिहायड्रेशन), उष्माघात आणि मृत्यूचा प्रमाणात वाढ झाली आहे. सध्याच्या परिस्थितीत स्वतःची काळजी घेणे, मुक्या प्राण्यांसाठी पाण्याची सोय करणे आणि ऊन टाळून कामे करणे, हे आपल्या हातात आहे. आरोग्य विभागाचे दुपारी घराबाहेर न पडण्याचे, सुती कपडे वापरण्याचे आणि भरपूर पाणी पिण्याचे आवाहन केले आहे. मात्र, केवळ तात्पुरत्या उपाययोजनांनी हे संकट टळणारे नाही, हेही तितकेच महत्त्वाचे आहे. जागतिक तापमान वाढीमुळे पृथ्वीचे सरासरी तापमान वाढत आहे, ज्याचा थेट परिणाम भारताच्या उन्हाळ्यावर होत आहे. दुपारी १२ ते ४ या वेळेत रस्त्यावर शुकशुकाट पाहायला मिळत असल्याने अनेक शहरात 'अधोषित संचारबंदी' अनुभवला मिळत आहे. पॅसिफिक महासागरातील पाण्याच्या तापमानातील बदलांमुळे मान्सूनवर परिणाम होऊन उष्णतेची तीव्रता वाढली आहे. उष्माघाताचे संकट हे निसर्गाचे एक प्रकारची प्रतिक्रिया आहे. आपण निसर्गाचा जो समतोल बिघडवला आहे, त्याचे परिणाम आता आपण भोगत आहोत. जर आपण आताच कार्बन उत्सर्जन कमी करणे आणि निसर्ग संवर्धनाकडे लक्ष दिले नाही, तर भविष्यातील पिढ्यांसाठी हा उन्हाळा अधिक असह्य आणि प्राणघातक ठरेल.

आजमितीला अवघे जग निसर्ग व्यवस्थेचा विध्वंस, आर्थिक विषमता व सामाजिक-धार्मिक विसंवादाने त्रस्त आहे. २१ व्या शतकात जग विरोधाभासाच्या गर्तेत जखडत अधिकाधिक युद्धखोर, हिंस्र, अस्थिर, अगतिक व अमानवीय होत असल्याची खंत बहुसंख्य जनतेला आहे. जगभरचे वैज्ञानिक, साहित्यिक, कलावंत, समाजधुरीण व तत्त्वचिंतक पृथ्वी आणि समस्त जीवसृष्टीच्या सुरक्षेबाबत चिंतेत आहेत. विशेषतः हवामान अरिष्ट दिवसेंदिवस गंभीर होत असून अस्तित्वाचे संकट आ वासून आहे. मानवापुढचे हे अव्यल आव्हान आहे.

गत सात ते आठ दशकांत वैज्ञानिकांच्या संशोधनामधून अंधोरेखित होते, की मानवीकृत तापमानवाढीला आवर घातल्याखेरीज मानवासह यत्न्यवत जीवांचे अस्तित्त्व, भरणपोषण सुरक्षित राहणार नाही. या तापमानवाढीचे मुख्य कारण आहे हरितगृहवायू. जीवाश्म इंधनाच्या वापरामुळे कार्बन आणि अन्य विषारी वायूंच्या उत्सर्जनामुळे ही स्थिती ओढवली आहे. या संदर्भात एक ठळक बाब लक्षात घेतली पाहिजे की, गत ५० वर्षांत जेवढी नैसर्गिक संसाधने वापरली गेली, ती मानव इतिहासात आजवरच्या पिढ्यांनी वापरलेल्या एकंदर परिणामातः पृथ्वीचे तापमान जे दीर्घ काळ स्थिर होते, ते आद्यैतिक क्रांतीपूर्व काळाच्या तुलनेत १.५ अंश सेल्सियसने वाढले. २०१५च्या पॅरिस करारानुसार हे त्या पातळीवर रोखण्याची गरज जगाने मान्य केली होती. मात्र, तापमानवाढ अनुमानापेक्षा अधिक वेगाने होत असून २०३५ साली तापमानाचा पारा जेथे पोहचणार होता, तो आजच तेथे पोहचला आहे!

या प्रश्नाचा विचार व्यापक संदर्भात किंवा खेरीज त्याची कायमस्वरूपी सोडवणूक होऊ शकत नाही. आज जगातील ८०० कोटी लोक दोनकरी देशांत राहतात, जी ह्यासर्वभौम राष्ट्रू आहेत. मात्र, हे लक्षात ठेवले पाहिजे की या सर्वांचा अधिवास पृथ्वी आहे. ती एकसंघ जैवव्यवस्था आहे. कोणताही एक देश, राष्ट्र हे स्वायत्त भूराजकीय घटक असले तरी पूर्णतः स्वयंभू नाही. हे भान राखून हा ग्रह सर्वांचे सामाईक घर, जीवनाधार आहे, हे भौतिक वास्तव विसरता कामा नये. पृथ्वीची घटक पंचतत्त्वे

हवामान अरिष्ट नि स्वार्थ

जग हवामान बदलामुळे गंभीर संकटात आहे. मानवी हस्तक्षेपामुळे निसर्गाचा विध्वंस होत आहे. यावर मात करण्यासाठी गांधीजींच्या विचारांनुसार निसर्गावर आधारित जीवनशैली आणि विकेंद्रित अर्थव्यवस्था आवश्यक आहे.

अमीबापासून मानवापर्यंतच्या समस्त जीवसृष्टीचा पाया आहेत. मात्र, निसर्गरचनेत अविवेकी, अवास्तव व अनाटायी हस्तक्षेपामुळे आजचे हवामान अरिष्ट ओढवले असून त्याला रोखणे सर्व देशांची व मानवसमूहाची संयुक्त जबाबदारी आहे. औद्योगिक क्रांतीनंतर व गत शंभर दीडशे वर्षांत ज्या वेगाने पृथ्वीची संसाधने बरबाद केली जात आहेत, त्याचे कारण निरर्थक वाढवूद्धी व चंगळवाद हे आहे. पृथ्वीच्या धारणक्षमतेच्या मर्यादा ओलांडल्या जात असून दर वर्षी पुनःनिर्मिती क्षमतेपेक्षा अधिक वापर होत असल्यामुळे असंतुलन अरिष्ट वाढून साऱ्या जगाला भीषण आपत्तीला सामोरे जावे लागत आहे. याचा सामूहिकपणे सत्यक विचार न करता कमी-अधिक प्रमाणात सर्व सत्ताधारी वर्ग अनिबंध आयात-निर्यात करण्यास विकास मानून हे कुचक्र रेटत आहे. दैनंदिन गरजेच्या अन्न, वस्त्र, निवारा आरोग्य व शिक्षण या वस्तू व सेवासुविधांचे अनेकदा पृथ्वीच्या एका टोकापासून दुसऱ्या टोकापर्यंत अकारण वाहतूक सुरू आहे. दुर्मीळ जीवनावश्यक वस्तूंमध्ये औषधे, मसाले यांची स्थानिक उपलब्धता होऊ शकत नसेल तर शक्य तितक्या कमी अंतरावरून देवाणघेवाण होऊ शकते. मात्र, ह्यासर्वसाधन गरजेच्या वस्तूंची हजारा किलोमीटर अंतरावरून वाहतूक करणे हा वेडेपणा आहे. याची किंमत म्हणजे हवामान अरिष्ट. सोबतच, जीवाश्म इंधनाचा वापर म्हणजे विनाशाकडे वाटचाल. लोभ, हव्यास व छानछोकीसाठी आपण पर्यावरणावर मोठा आघात करत आहोत, याची जाण व भान कुठेही दिसत नाही.

आज आयात-निर्यात होत असलेले ९० टक्के साहित्य हे त्या देश व परिसरात उत्पादन होऊन स्थानिकरीत्या उपलब्ध होऊ शकते. जीवन सुकरपणे जगण्यासाठी लागणारी किमान संसाधने निसर्गाने सर्वत्र दिली आहेत, त्यामुळे तर मानवाने तेथे वस्ती केली. मानव समाजाच्या सातशेहून अधिक पिढ्यांचा इतिहास ज्ञात आहे. त्यातून आजच्या केवळ दहा पिढ्यांच्या आधी लोक कसे जीवन जगत होते, काय खातपीत होते, कसे राहत, कसा प्रवास करत, वस्तू कशा बनवत याचा विचार केला तर जागतिकीकरणच्या अनाटायी वाहतुकीचे व्यर्थ लक्षात येईल. तथाकथित आधुनिक जीवनशैली निसर्ग व मानवाचा घात करील, हे महात्मा गांधी यांनी अत्यंत दृष्टेपणाने हेरले होते. आज जगाला त्यांच्या निसर्गकेंद्री विकासप्रणाली व जीवनशैलीची नितांत गरज आहे. गांधीजींनी निरर्थक 'वाढवूद्धीप्रवण पागलदौड' (या शीर्षकाचा सेवग्राह्य आश्रमात फलक आहे.) थांबवण्याची हाक रोखटोक शब्दांत जगाला दिली आहे.

ट्रम्प जगाला जो आयात शुल्क चाबूक दाखवत आहे, त्याला चांगली सकारात्मक कलाटणी देत जगभर विकेंद्रित, स्थानिक गरजांनुरूप परिसरातील संसाधने व श्रमाच्या साह्याने स्वावलंबी अर्थव्यवस्था उभी केली जाऊ शकते. खेडे व जग, देश व दुनियाचे नाते, सहसंबंध काय याविषयी गांधीजी म्हणतात :

हाखेडं अर्थव्यवस्थेच्या दृष्टीने माझं जग आहे तर संस्कृतीसाठी जग हे माझे खेडं आहे. खेड्यांची त्यांची कल्पना समोरसमोर (फेस टू फेस) समाज अशी आहे. त्यांच्या मते जीवनाश्यक मूलभूत गरजांची पूर्तता परिसरातील संसाधने, श्रम व कौशल्य आधारित असावी. तर ज्ञानविज्ञान, कला, साहित्य, संगीत, मैत्री हे सर्व वैश्विक असतील.

आजच्या डिजिटल तंत्रज्ञानाने संप्रेषण व संचाराच्या कक्षा खूपच विस्तारल्या आहेत. त्याचा योग्य विनियोग करून

सॅन्ड्रिय शेती, स्थानिक उत्पादन करून सर्व गरज सुलभ व अहिसक पद्धतीने पूर्तता करणारा समतामूलक शाश्वत विकास हाच जगाला सर्वनाशापासून वाचविणारा उपाय-पर्याय आहे. भौतिक हावहव्यास नैतिक परिपूर्तीच्या आड यावयास नको. निती व परिस्थितीकी शाश्वत ठेवणारी अर्थरचना ही आज काळाची गरज आहे. संकुचित स्वार्थ, नफेखोरी, चंगळवाद, निसर्गाला उपभोग्य वस्तू लेखण्याची वृत्ती याचा संचयी व चक्राकार परिणाम म्हणजे आजची धनदांडगेशाही! एकटे ट्रम्पच नव्हे तर देशोदेशींचे मस्तवाल सत्ताधीश निसर्गाला व मानव समाजाला कच्चापाल मानून ममानीपणे यांच्यावर अधिसत्ता गाजवत आहेत. याला पर्याय म्हणजे खरीखुरी सहभागीत्वाची लोकशाही. यासाठी विवेकहीन वाढवूद्धी नावाचे जे भूत जगाच्या मानगुटीवर बसले त्याचा अखेर करणे आवश्यक आहे. तारतम्यविरहित वाढवूद्धी हा विकास नसून विनाश आहे. निरर्थक वस्तूंचा फाफटपसार, अभद्र बडेजाव, 'वापरा, फेका' वृत्ती पूर्णतः निषिद्ध मानावी. त्याला प्रतिष्ठा तर नसावीच; परंतु व्यापारीकरण, विकृतीकरणाला समाजविघातक कृती म्हणून त्याचा धिक्कार केला जावा.

सारांशरूपाने असे म्हणता येईल, की यापुढे जगात अतिरिक्त उत्पादनासाठी अधिक संरचना उभी न करता आहे ती संरचना व संसाधने नियुक्तीने वापरून सर्वांच्या गरजा भागविल्या जाऊ शकतात. अधिक वाढविस्तार नव्हे, तर सद्य संरचनेची फेरजुळवणी, फेरवाटप व शास्त्रीय विनियोग यास मोठा वाव आहे. यासाठी पृथ्वीवरील संसाधने - मग ती कोणत्याही राष्ट्राच्या सीमेत असोत; संपूर्ण मानव समाजाचा तो सामूहिक वारसा असून त्याचा विनियोग कक्षा खूपच विस्तारल्या आहेत. त्याचा योग्य विनियोग करून

वैशाख मातला...

ऐन वैशाखातील उष्णतेच्या लाटेमध्ये चांद्यापासून ते बांधापर्यंत अवघा महाराष्ट्र भाजून निघत आहे. अकोला-अमरावती येथे तापमान ४७ अंशांवर पोहोचण्याच्या बेतात असून, अवघ्या विदर्भात पारा चाळिशीच्या वरच आहे. तुलनेने अन्य वेळी कमी उकाड्याच्या पुण्यासारख्या शहरांतही ४० अंश सेल्सियसचे तापमान नित्याचे ठरू पाहत आहे. मुंबई-कोकणासारख्या किनारी भागात दमटपणामुळे अंगातून घामाच्या धारा वाहत आहेत; तर कोरड्या हवामानामुळे उर्वरित महाराष्ट्रात अंगाला बसणारे चटके असह्य झाले आहेत. उष्णतेचा फटका वसून देशात चार जणांचे बळी गेले असून, त्यात राज्यातील दोघांचा समावेश आहे. त्यामुळेच या काळात स्वतःची काळजी न घेतल्यास उन्हाळा जीवघेणा ठरू शकतो, याची जाणीव ठेवलेली बरी. उष्णतेची ही लाट महिनाअखेरपर्यंत राहणार असली, तरी संपूर्ण मे महिना आणि जूनमध्ये पावसाला दमदार सुरुवात होईपर्यंत, म्हणजे आपखी जवळपास दीड महिना कमी-अधिक फरकाने हीच स्थिती राहणार आहे. मान्सूनच्या आगमनाला उशीर झाला, तर परिस्थिती गंभीर होऊ शकते. जगात सर्वांत उष्ण शहरांपैकी सर्वाधिक शहरे भारतामध्ये आहेत. यंदा उत्तर आणि मध्यपूर्व भारतामध्ये उष्णतेची लाट आली असून राजस्थान, गुजरात, पंजाब-हरियाणा, उत्तर प्रदेश, मध्य प्रदेश, छत्तीसगड आणि ओडिशा या राज्यांमध्ये त्याचा फटका बसत आहे. राज्यात विदर्भ-मराठवाड्यात उष्णतेची तीव्रता अधिक आहेच; सोबतच महाबळेश्वरसारख्या थंड हवेच्या ठिकाणीही पारा तीस अंशांच्या वरच दिसून येतो. शहरी आणि ग्रामीण अशा सर्वच भागांमध्ये आरोग्यापासून ते शेती-उद्योगांपर्यंत या उष्णतेचे भीषण परिणाम जाणवत आहेत. सरकारी अट्टाह्यासामुळे परीक्षेनंतरही सुरू असलेल्या शाळांच्या वेळ बदलण्याची वेळ बहुसंख्य शहरांमध्ये आली आहे. उष्माघात (सनस्ट्रोक), शरीरातील पाणी कमी होणे किंवा चक्कर येण्यासारख्या आरोग्याच्या प्रश्नांनी लहानथोर हैराण झाले असून, रुग्णालयांमधून उष्माघात कक्ष सुरू करण्याच्या सूचना करण्यात येत आहेत. जलस्रोत आटू लागले आहेत. गेल्या पंधरा दिवसांतच सुमारे सात टक्के पाणी कमी झाल्याने एप्रिलमध्येच पाणीटंचाई जाणवू लागली आहे. त्यातच यंदा 'एन निनो' परिणामामुळे मान्सूनही सरासरीपेक्षा कमी होण्याची शक्यता आहे. दुष्काळाची चाहूल लागल्याने जलाशयांतील पाणीसाठे पिण्यासाठी राखीव ठेवण्यात येत आहेत; त्यामुळे उन्हाळी पिके, फळबागा आणि चारा पिकांच्या उत्पादनात घट होण्याची भीती आहे. उकाड्याबरोबरच विजेचा तपंडाव सुरू झाल्याने ग्रामीण भागातील नागरिकांचे जिणे हैराण झाले आहे. पाणीटंचाईच्या भागांमध्ये टँकरची व्यवस्था, आरोग्यव्यवस्था आणि सुरुवातीत वीजपुरवठा या सर्व आघाडांच्यावर यंत्रणांनी वेळीच नियोजन केले पाहिजे. निसर्गावर मानवाने केलेले अतिक्रमण आणि अतिरेकी हस्तक्षेपामुळे उभे राहिलेले तापमानवाढीचे संकट, हे हवामानातील बदलांचा सर्वांत मोठा दृश्य परिणाम आहे. सन २०२४ हे या शतकातील सर्वाधिक उष्ण वर्ष ठरेल. पुढील दोन वर्षेही जवळपास तेवढेच तापमान राहिले आहे. ग्रामीण-शहरी भागांमधील अनियंत्रित वृक्षतोड, शहरांमधील अतिरेकी कॉंक्रीटीकरण आणि जीवाश्म इंधनाचा वारेमाप वापर यामुळे हवामानात बदल होत असून त्यामुळे अनियमित-कमीअधिक मान्सून, दुष्काळ-अतिवृष्टी किंवा गरपीट अशा संकटांची वारंवारता वाढली आहे. विकासकामांसाठी हजारो झाडांवर कुऱ्हाड चालवण्यात आल्याने महाराष्ट्रातल्या बहुतांश भागांतील हरित आच्छादन साडेसोळा टक्के एवढेच राहिले आहे. राज्यातील सर्वच महापालिकांना अगदी गल्लीबोळांतील रस्तेही कॉंक्रीटचे करण्याची जणू चटक लागली आहे. या कॉंक्रीटीकरणामुळे शहरांतील तापमानात सुमारे दोन ते पाच अंशांनी वाढते आणि रात्रीसुद्धा ते वाढलेले राहते, असे आढळून आल्यावरही त्यातील 'अर्थपूर्ण' बाबींमुळे प्रशासन व लोकप्रतिनिधींचा त्यासाठीचा आग्रह, हे त्यामागील उघड गुपित आहे. बहुसंख्य शहरांमध्ये पाणी जमिनीत न मुरल्याने दर वर्षी पुरसदृश स्थिती निर्माण होते, हीसुद्धा कॉंक्रीटचीच किमया! सोबतच उद्योग आणि ऊर्जानिर्मितीसाठी कोळशाचा प्रचंड वापर, वाहनांसाठी वापरले जाणारे पेट्रोल-डिझेल यांचाही तापमानवाढीत मोठा वाटा आहे. नित्याच्या बनलेल्या या संकटावर मात करण्यासाठी हरित ऊर्जेचा अधिकाधिक वापर, शाश्वत शेती, पाण्याची बचत, शहर नियोजनात बदल आणि पर्यावरणपूरक जीवशैलीचा स्वीकार केला, तरच या तापल्या जीवांना भविष्यात थोडाफार थंडावा मिळू शकेल.

मंत्रालयात गर्दी का, अन् कशासाठी?

अधिकाधिक लोक मुंबईत येतात म्हणजे विभागीय, जिल्हा, तालुकास्तरावर विषय मार्गी लागत नाहीत, असा त्याचा साधासोपा अर्थ आहे. विभागातल्या छोट्या गोष्टींसाठी जर लोकांना मंत्रालयात घाव घ्यावी लागत असेल तर ते आपल्या व्यवस्थेचे मोठे अपयश आहे.

अधिवेशन काळात विधान भवनात लोकांची गर्दी उरल्याने काय होते याचा अनुभव ताजा आहे. प्रकरण झटपटपर्यंत गेले आणि इथे प्रवेश देण्यावर कडक निर्बंध आणवे लागले. आता मंत्रालयातील गर्दीबाबत राज्याच्या मुख्य सचिवांनी काही निर्बंध लागू केले आहेत. एकप्रकारे सार्वजनिक वावर असलेल्या महत्त्वाच्या ठिकाणी जमावबंदीचे कलम लागू झाले असेच म्हणावे लागेल.

गतवर्षी पावसाळी अधिवेशन काळात शेवटच्या दिवशी विधान भवनात घडलेला प्रकार अत्यंत अशोभनीय होता. त्याचा परिणाम असा झाला की या वास्तूत प्रवेश मिळविणे जिकिरीचे झाले. याची चांगली बाजू अशी की लोक कमी आल्याने सभागृहाच्या कामकाजातही गांधीय आले. अन्यथा आपले आमदार वा मंत्री महोदय सभागृहाबाहेर कधी भेटतात याची प्रतीक्षा करणारे अनेक लोक कॉरिडारमध्ये दिसत. आमदार व मंत्री महोदयांना गराडा पडला की ते सभागृहाबाहेर अडकून पडत. तरीही एक गर्दी दुपारी हमखास चर्चेचा विषय बनते अन ती म्हणजे भोजनावळीची. कार्यालयात, बैठक कक्षातच नव्हे तर या इमारतीच्या कॉरिडारमध्ये लोक जेवतांना हमखास दिसतात. सर्वत्र जिन्नसांचा घमघमाट पसरलेला दिसतो. असो.

गत आठवड्यात राज्याचे मुख्य सचिव राजेश अग्रवाल यांनी सर्व मंत्री कार्यालये व विभागांना स्पष्ट सूचना देणारे पत्र पाठवले. मंत्रिमंडळ बैठकीच्या वेळी सातत्या मजल्यावर पहावे तिकडे लोकच दिसतात. सकाळी

११ किंवा १२ च्या आसपास मंत्रिमंडळ सभागृहात बैठक सुरू आहे आणि बाहेर लोक - यात सामान्य कमी कारण त्यांना मिळविणे जिकिरीचे झाले. याची शक्य नाही, कधी एकदा ही बैठक संपते याची वाट पाहत आहेत, असे दिसते. अशा वेळी जे लोक मंत्रालयात प्रवेश मिळवू शकतात ते साधेसुधे नक्कीच नसतात. गर्दी इतकी की सरकत्या जिन्न्यावर लोकांची झुंबड, उद्दाहनासाठी रांगा आणि अखेर पायऱ्यांचा आधार घेत ये-जा करणारे. त्यात पुन्हा सुरक्षेसाठीचे पोलीस यांची लगबग. हे दृश्य मंत्रालयाला खचितच शोभणारे नाही.

चव्हाण मुख्यमंत्रीपदी आरूढ होण्यापूर्वी मंत्रालय हे सचिवालय होते. पण इथे लोकनियुक्त सरकार असते त्यामंत्रि राज्यशक्त हाकतात त्यामुळे याला मंत्रालय असे नाव द्यावे, असा निर्णय झाला. शासन आणि प्रशासन यातला फरक इथे दोलवायची व आदेश काढायचे एवढाच अर्थ यातून निघत गेला. पूर्वी असे नव्हते. किस्से अनेक

आहेत पण जुने लोक सांगत की, दिवंगत वसंतराव नाईक मुख्यमंत्री असताना पेमास्टर यांच्यासारखे बाजूल असत. एखादा विषय मान्य झाला पाहिजे अशी चर्चा होई व मुख्यमंत्री जेव्हा मुख्य सचिवांकडे पाहून हे करता येईल किंवा करायला हवे असे म्हणत तेव्हा पेमास्टर हा निर्णय शक्य नाही असे स्पष्ट सांगून मोकळे होत. ते का शक्य नाही हे सांगितल्यावर विषय संपत असे.

हाच का होता जेव्हा शासन आणि प्रशासन यांच्या सीमारेखा स्पष्ट आखल्या गेल्या होत्या. नाईक यांचे राजकीय गुरू दिवंगत यशवंतराव चव्हाण किंवा पुढे वसंतराव पाटील भलेही असे म्हणाले असोत की मंत्र्यांनी नाही म्हणायला अन अधिकाऱ्यांनी हो म्हणायला शिकले पाहिजे अथवा नियमात एखादी गोष्ट बसत नसेल तर नियम बदलायला हवा वै. वै. पण वस्तुस्थिती अशी आहे की नियम सर्वांसाठी समान असतात. त्याला कितीवेळा आणि का अथवाद करायचा? व्यापक जनहित पहायचे की अमुक एकजण साहेबांचा खास माणूस

आहे त्याच्यासाठी हे काम विशेष बाब म्हणून करायला पाहिजे हे पहायचे. सत्ताधारी पक्षाला मदत म्हणून काम करायचे सर्वांचे समाज अधिकार असलेल्या लोकशाही व्यवस्थेसाठी काम करायचे? नियम अडथळ वाटत असतील तर केलेच कशाला? ज्याचे काम करायचे नाही ते अडविण्यासाठी? याची गल्लत होण्याने समस्या निर्माण झाल्या आहेत. यावर चर्चा करण्याची आपली तयारी, धाडस नाही. म्हणून सार्वजनिक अस्वस्थता जाणवते. शासन, प्रशासन याविषयी काय वाटते असे राज्यव्यापी सर्वेक्षण घेतले तर किती युवक, मध्यमवयीन लोक, समाजाच्या वेगवेगळ्या थरातील लोक ही व्यवस्था माझी आहे आणि माझे इथे ऐकले जाते असे म्हणतील? प्रशासनाचा नकार हा क्षुल्लक असतो कारण बऱ्या नेत्यांना भेटले की कसलेही काम होते. मग भलेही ते नियमात बसणारे असो किंवा नसो हा संदेश लोकांत गेला तेव्हा मंत्रालयातील गर्दी वाढू लागली. अधिकाऱ्यांचे केंद्रीकरण झाले आणि गावपातळीवरचा

निर्णय सुद्धा मुंबईत बदलू शकतो अशी धारणा तयार झाली तेव्हा मंत्रालय, विधान भवन इथे गर्दी वाढू लागली. तालुका व जिल्हा स्तरावरील महत्त्वाच्या शासकीय कार्यालयांची अचानक तपासणी केली तर किती लोक, कशासाठी आले आहेत आणि कोण अधिकारी जागेवर आहेत व लोकांचे म्हणणे ऐकूण घेत आहेत हे समजेल. ज्यांना काम करण्याची इच्छा नाही असेही लोक आहेत. अथवा काही निर्णय घेतला तर ते का केले कारण त्याने आमच्या विरोधी गटाचा फायदा होतो हे ऐकून घ्यावे लागेल. तेव्हा प्रस्थापित नेत्यांना भेटा व त्यांना फोन करायला सांगा असे सांगणारेच अधिकार आहेत.

सरकार असो वा सामान्य लोक, तिथे माणसे बदलली की नियम बदलतात असे जेव्हा लोकांना वाटू लागते तेव्हा नियमानुसार निकाल मिळत नाही. कोणाला भेटले तर काम होईल यासाठी लोक मंत्रालयात येतात. मुंबईत काय दृश्य असते? मागे अदेश निघाला की मंत्र्यांनी आठवड्यातले तीन

दिवस कार्यालयात हजर असावे. लोकांना भेटावे व त्यांचे म्हणणे ऐकून घेत जो निर्णय घ्यायचा तो घ्यावा. मग मंत्रिमंडळ बैठकीदिवशीच गर्दी का होते? कारण या दिवशी सर्व मंत्री मुंबईत असतात ते भेटण्याची शक्यता अधिक असते असा लोकांचा अनुभव आहे. मंत्री आठवड्यातले किती दिवस मंत्रालयात येतात आणि किती वेळ मंत्रालयात असतात, बिनचेहऱ्याच्या किती सामान्य अभ्यागतांना भेटतात, याची पाहणी केली तर निष्कर्ष काढणे सोपे होईल. साधारणपणे सूरू असा ऐकायला मिळतो की मंत्रालयापेक्षा मंत्री त्यांच्या शासकीय निवासस्थानी भेटण्याची शक्यता जास्त आहे. असे का व्हावे? मंत्री मंत्रालयात थांबले तर प्रशासन जागेवर दिसेल. मंत्री जाव विचारू लागले तर विभागात फायली हलतील. पण मंत्र्यांना काय हवे आहे आणि ते कोणाचे, कसले काम सांगू शकतात हे समजले की प्रशासन सुस्तावते.

अधिकाधिक लोक मुंबईत येतात म्हणजे विभागीय, जिल्हा, तालुकास्तरावर विषय मार्गी लागत नाहीत, असा त्याचा साधासोपा अर्थ आहे. विभागातल्या छोट्या-छोट्या गोष्टींसाठी जर लोकांना मंत्रालयात घाव घ्यावी लागत असेल तर ते आपल्या व्यवस्थेचे मोठे अपयश आहे हे ज्या दिवशी आपण मान्य करू तो सुदिन असेल. अधिकाऱ्यांचे विकेंद्रीकरण झाले पाहिजे आणि स्थानिक गोष्टी त्याच पातळीवर मार्गी लागल्या पाहिजेत, हे भाषणात छान वाटते. पण तसे होत नाही म्हणून लोकांची वास्तू असलेल्या मंत्रालयात गर्दी आवरली जाऊ शकत नाही.

नखांचे सौंदर्य वाढवण्यासाठी आपण नखांना नेलपॉलिश लावतो. प्रत्येक मुलीकडे नेलपॉलिशचे कितीतरी रंग असतात. पण ज्यावेळी तुम्ही नेलपॉलिश लावता त्यावेळी तुम्हाला असा कधी प्रश्न पडला आहे का की, या नेलपॉलिशचा शोध कसा लागला. आम्हाला नेलपॉलिशचा शोधाचे कुतूहल होते म्हणूनच आम्ही नेलपॉलिशचा इतिहास शोधून काढला. आज आपण जाणून घेऊया नखांचे सौंदर्य वाढविण्याच्या नेलपॉलिशचा इतिहास

असा लागला नेलपॉलिशचा शोध

नेलपॉलिशला नेल वॉरनिश, नेल इन्मेल किंवा नेलपेंट असे म्हटले जाते. साधारण ६०० वर्षांपूर्वी चीनमध्ये नेलपॉलिशचा शोध लागला. त्यावेळी झोऊ डिन्स्टीच्या काळात याचा शोध लागला. त्यावेळी रॉयल घराण्यामध्ये गोल्डन आणि सिल्व्हर रंगाचा वापर केला जात होता. नखांचे सौंदर्य वाढवण्यासाठीच त्याचा शोध लागला. सुरुवातीला गोल्डन आणि सिल्व्हर रंगांनंतर लाल रंगाच्या नेलपेंटचा शोध लागला. लाल रंग ही राजघराण्याची ओळख होती. त्यामुळे राजघराण्यातील महिला लाल रंगाच्या नेलपेंट वापरत असत.

सौंदर्य वाढवणाऱ्या नेलपॉलिशचा असा लागला शोध...

सुरुवातीला नेलपॉलिश वीवॅक्स, अंड्याचा पांढरा बलक, जेलेटीन, व्हेजिटेबल डाईज, गम अरेबिक यापासून बनवले जात होते.

इजिप्तमध्ये रंगाची वेगळी कल्पना

आता आपल्याला वेगवेगळे रंग दिसत असले तरी आधी फार रंग मिळत नव्हते. इजिप्तमध्ये तर रंगारवून स्त्रियांचे काम ओळखले जायते. फिक्कट पिवळा रंग हा तेथे काम करणाऱ्या महिला वापरत असत. त्यांना राजघराण्यातील रंग वापरण्याचा अधिकार नव्हता. इजिप्तमध्ये मोठ्या घराण्यातील स्त्रिया नखांना मेंदी किंवा गडद चॉकलेटी रंग लावत असत.

रंगीबेरंगी नेलपेंटचा शोध लागला उशीरा

नेलपेंटचा शोध लागला असला तरी देखील रंगीबेरंगी नेलपॉलिशचा शोध लागला नव्हता. १९२० पर्यंत तरी रंगीबेरंगी नेलपेंट अस्तित्वात नव्हत्या. नेलपॉलिश बनवण्याच्याही वेगवेगळ्या पद्धती होत्या. लव्हेंडर ऑईल, कॅरमाईल, ऑक्सिडेंट, बरगोमट ऑईलचा वापरही केला जायचा.

नखांची अशी घेतली जायची काळजी

सौंदर्यप्रसाधनांच्या बाबतीत चीन आजही पुढे आहे. वेगवेगळ्या सौंदर्यप्रसाधनांचा शोध त्यांनी आतपर्यंत लावला आहे. नखांच्या बाबतीतही त्यांनी अधिक काळजी घेतली होती. त्यावेळी नख सुंदर दिसण्यासाठी नखांवर अनेक प्रयोग केले जायचे. आता ज्याप्रमाणे नखांना चमकवण्यासाठी

आजकालच्या आपल्या लाईफस्टाइलमध्ये आपलं शरीर हे मशीनसारखंच काम करत राहातं. राजी किमान ८ तासाची व्यवस्थित झोप मिळू शकेल याचीही खात्रीही नसते.

या सगळ्या गोष्टींमुळे डोकेदुखी, पोटादुखी अथवा कधीकधी शरीरामध्ये पेटके येणं ही अतिशय साधारण बाब झाली आहे. यापूर्वी बऱ्याचदा या सगळ्यापासून सुटका मिळण्यासाठी घरगुती उपाय केले जायचे त्याची जागा आता मात्र एक पेनकिलर घेतली आहे. आयुष्याच्या या धावपळीत आपल्याला जाणवत असलेला त्रासही आपल्याला लगेच बरा करायचा असतो. अशावेळी बरेच जण प्रत्येकवेळी पेनकिलरचा आधार घेतात. पेनकिलर हा सर्वात चांगला आणि सोपा उपाय सर्वांना वाटतो.

पण तुम्हाला माहित आहे का ही सवय सर्वात वाईट सवय ठरू शकते? कशी ते आम्ही तुम्हाला सांगणार आहोत. तुम्ही जर सतत पेनकिलर घेत असाल तर हे नक्की वाचा आणि वेळीच सावध व्हा. पेनकिलरची सवय लागली असेल तर वेळीच व्हा सावध एक पेनकिलरने तुमचा त्रास नक्कीच कमी होतो. डोकेदुखीपासून ते कंबरदुखी, पोटादुखी, पायाचा

त्रास या सगळ्यातून लवकर सुटका मिळवायची असेल तर नक्कीच तुम्हाला सर्वात पहिले समोर काय दिसत असेल तर पेनकिलर. सर्वात महत्त्वाचं म्हणजे मेडिकल स्टोअर्समध्ये डॉक्टरांच्या प्रिस्क्रिप्शनशिवाय तुम्हाला ही पेनकिलर विकत घेता येते. मग अगदी जरासं डोकं दुखलं तरीही

पोटादुखीचा त्रास बऱ्याचदा मासिक पाळीच्या दिवसात होण्याच्या पोटादुखीपासून सुटका मिळवण्यासाठी मुली पेनकिलरचा आधार घेतात. कधी कधी ठीक आहे पण प्रत्येक महिन्यात अशी सवय लावून घेणं चुकीचं आहे. पेनकिलरचं जास्त सेवन हे पोटामध्ये गॅसची समस्या

अशी समस्या निर्माण झाली तर तुम्ही त्वरीत डॉक्टरांचा सल्ला घेण्याची गरज आहे अन्यथा त्याचा लिक्वर अतिशय अधिक वाईट परिणाम होण्याची शक्यता असते.

वजन वाढण्याची समस्या पेनकिलर प्रमाणापेक्षा अधिक खाल्ल्यास, तुमचं वजन वाढण्याचीही शक्यता असते. तुम्ही नेहमी पेनकिलर घेत असाल तर तुम्हाला वजनामध्ये नक्कीच फरक जाणवेल. तुम्ही पेनकिलर घेणं कमी करा. पण असं करत असाल तर डॉक्टरांचा सल्ला घ्यायलाही विसरू नका.

कॉन्स्टिपेशन अथवा लूज मोशन

तुम्ही जी पेनकिलर घेत आहात ती तुमच्या शरीराला प्रत्येकवेळी सूट करेलच असं नाही. बऱ्याचदा पेनकिलरच्या सेवनाने तुम्हाला कॉन्स्टिपेशन अथवा लूज मोशनच्या त्रासालाही सामोरं जावं लागू शकतं याची माहिती करून घ्या.

रिकाच्या पोटी कधीच घेऊ नका

रिकाच्या पोटी पेनकिलर घेण्याने तुमच्या शरीरामध्ये गॅस आणि ऑसिडिटीचं प्रमाण अधिक वाढतं. त्यामुळे तुमची तब्येत अधिक बिघडण्याची शक्यता निर्माण होते. त्यामुळे पेनकिलर घेण्याआधी तुम्ही काहीतरी खाल्लेलं असणं अत्यंत गरजेचं आहे.

प्रत्येक आजारावर खात असाल 'पेनकिलर' तर वेळीच सावध व्हा

काही जण पेनकिलरचा आधार घेतात.

पण तुमची ही सवय तुमच्यासाठी नुकसानदायी ठरू शकते. यामुळे तुम्हाला तुमच्या शरीरावर घातक परिणाम सहन करावे लागतात. आम्ही तुम्हाला अशाचा काही दुष्परिणांबाबत सांगणार आहोत. ज्यामुळे तुम्ही नक्कीच पेनकिलर खाणं कमी करात आणि ही सवय सोडून घ्यात अथवा लावून घेणार नाही.

निर्माण करतात. तसंच यामुळे सतत तुम्हाला जळजळ, आंबट डेकर येणं आणि उलटी होणं याचाही त्रास होण्याची शक्यता वाढते.

लिक्वरचे प्रभाव

पेनकिलरची सवय आपल्या लिक्वरवर खूप वाईट परिणाम करते. अधिक प्रमाणात पेनकिलरचं सेवन केल्यास, लिक्वरचे सेल्स तुटण्याची भीती असते आणि त्यामुळे भूक कमी लागणं हे सर्वात मोठे लक्षण दिसून येतं. तुम्हाला

हेल्दी समजले जाणारे 'हे' पदार्थ, असतात अनहेल्दी

असतं. त्यामुळे ते आरोग्यासाठी फायदेशीर ठरतात.

सोया मिल्क

जर तुम्ही नॉर्मल दूधाऐवजी सोया मिल्कचा आहारता समावेश करत असाल तर असं अजिबात करू नका.

समस्या होऊ शकतात. त्यामुळे असं करणं त्वरित थांबवा.

न्यूट्रिशन बार

न्यूट्रिशन बार खाण्यासाठी अत्यंत चविष्ट लागतात आणि अनेकदा आपलं पोट भरण्यासाठी मदत करतात. परंतु, यामध्ये आढळून येणाऱ्या कॉलेरीज, फॅट आणि कार्ब्स बर्न करणं फार अवघड असतं. त्यामुळे यांचं सेवन करण्याऐवजी फ्रेश फळ्यांचं सेवन करा.

फ्लेवर्ड ओटमील

कोणतही असं फूड प्रॉडक्ट ज्यामध्ये कॉर्न सीरप, एडेड शुगर आणि ट्रान्स फॅट असतात. ते लगेच तुम्हाला किचनमध्ये बाहेर काढलं पाहिजे. यापैकी एक म्हणजे, फ्लेवर्ड ओटमीलचे पॅकेट्स. यामध्ये ट्रान्सफॅट मुबलक प्रमाणात असतं. जे शरीरामध्ये गुड कोलेस्ट्रॉल कमी करून हार्ट अटॅक आणि स्ट्रोकचा धोका वाढवतं.

क्रीम बेस्ड सूप

सूप आरोग्यासाठी अत्यंत फायदेशीर ठरतात, हे तर आपल्या सर्वांनाच माहित आहे. परंतु, बाजारात विकण्यात येणारे पॅकेट सूपऐवजी तुम्ही ताज्या भाज्यांपासून सूप तयार करून त्याचा आहारता समावेश केला तर ते फायदेशीर ठरतं. बाजारात मिळणाऱ्या पॅकेज्ड सूपमध्ये हायड्रोलाइज्ड प्रोटीन, फूड डाय आणि कॉर्न सीरपचे प्रमाण अधिक असते. जे आरोग्यासाठी नुकसानदायी असतं.

तुमच्याही मनात कधीतरी हा प्रश्न आलाच असेल की, आपल्याला डाएटबाबत मार्गदर्शन करणाऱ्या न्यूट्रिनिस्ट्स आणि डाइटिशन्स यांच्या किचनमध्ये नक्की कोणते पदार्थ असतात? इतरांना हेल्दी आणि वॅलेस्ट डाएट फूड खाण्याचा सल्ला देणारे स्वतः आपलं किचन कसं ठेवतात? याचं उत्तर आहे की, असे अनेक पदार्थ आहेत. जे हेल्दी सांगून बाजारात विकले जातात पण खर तर ते पदार्थ शरीरासाठी अत्यंत घातक असतात. त्यामुळे खाण्याच्या या पदार्थांना लगेचच आपल्या किचनमधून आणि आपल्या डाएटमधून बाहेर काढा अन् हेल्दी राहा...

ज्यूस पिता आहे ता. परंतु खरं तर, हेल्दी वाटणाऱ्या पॅकेज्ड ज्यूसमध्ये सोडा असणाऱ्या ड्रिंक एवढीच साखर वापरण्यात आलेली असते. त्यामुळे पॅकेज्ड ज्यूसऐवजी फ्रेश ज्यूसचा आहारता समावेश करा. तसेच हेल्दी राहायचं असेल तर ज्यूसऐवजी सर्वात उत्तम पर्याय म्हणजे, फळ. फळामध्ये मुबलक प्रमाणात फायबर

खरं तर सोया मिल्क आपल्या शरीरासाठी फायदेशीर आहे असं सांगितलं जातं. पण जर तुम्ही मर्यादितपणे जास्त याचं सेवन करत असाल तर त्यामुळे शरीरामध्ये अॅस्ट्रोजन रिसेप्टर अॅक्टिव्ह होतात. ज्यामुळे शरीराला अनेक प्रकारच्या

उन्हाळ्यात कमी करायचं वजन? लस्सीमध्ये 'या' पदार्थाचा समावेश करा!

वजन कमी करणाऱ्यांसाठी उन्हाळ्यात अगदी फायदेशीर समजला जातो. या वातावरणामध्ये दिवस मोठा असून सुयोग्य लवकर होत असून संध्याकाळी उशिरा मावळतो. त्यामुळे तुम्ही जिम आणि वर्कआउट करणाऱ्यांसाठी सकाळ किंवा संध्याकाळी वेळ निवडू शकता. तसेच उन्हाळ्यामध्ये आपण जास्त वॉटर इन्टेक जास्त घेतो. त्यामुळे फॅट बर्न होण्यासाठी मदत होते. यादरम्यान हेल्दी ड्रिंक्सची सेवन मोठ्या प्रमाणात करण्यात येतं. असचं एक पारंपारिक हेल्दी ड्रिंक आहे ते म्हणजे, लस्सी. पोषक तत्वांनी परिपूर्ण असलेली लस्सी वजन कमी करणाऱ्यांसाठीही मदत करते. पण फक्त लस्सी पिण्यापेक्षा जर लस्सीमध्ये काही खास पदार्थ एकत्र करून घ्यायल्याने फायदा होतो. जाणून घेऊया कोणते खास पदार्थ एकत्र करून पिणं खास ठरतात त्याबाबत...

सर्वांना आवडते लस्सी : दहापासून तयार करण्यात आलेली लस्सी आरोग्यासाठी अत्यंत फायदेशीर ठरतं. लस्सी घ्यायल्याने कॅल्शियम, पोर्टेअम, फॉस्फरस यांसारखी पोषक तत्व शरीराला मिळतात. लस्सीचे सेवन केल्याने उन्हाळ्यातही आरोग्य उत्तम राखण्यास मदत होते. अनेक ठिकाणी गोड तर काही ठिकाणी नमकीन लस्सी पिण्यात येते. उन्हाळ्यात लस्सीची मागणी फार वाढते. तसेच यामध्ये असणारी पोषक तत्व शरीरासाठी अत्यंत आवश्यक असतात. दही आणि पाण्यासोबतच जीरं, काळं मीठ, पुदिना, हिरवी मिरची, हिंग आणि पुदिना यांसारख्या मसाल्यांनी तयार करण्यात आलेली लस्सी औषधी समजली जाते.

पोटासाठी खास ठरते लस्सी : पोटाच्या सर्व समस्या दूर करण्यासाठी दही एकमेव उपाय समजला जातो. बद्धकोष्ठ, पोटात फुगणं यांसारख्या समस्या दूर करण्यासाठी लस्सी उत्तम पर्याय ठरतो. परंतु जर यामध्ये काही दुसरे पदार्थ एकत्र करण्यात आले तर ही वजन कमी करण्यासाठी मदत करते.

केळी : एक कप दहामध्ये १ ते २ केळी एकत्र करून स्मूदी तयार करा. याचे दररोज सकाळी सेवन केल्याने अगदी वेगाने वजन कमी होतं. ज्या लोकांना छातीत जळजळ, अपचन आणि पोटाच्या समस्यांचा सामना करावा लागतो. त्यांच्यासाठी हा पर्याय उत्तम आहे.

सकाळी तुमचे केस धुवा. असं केल्यास, तुम्हाला स्वतःला केसांवरील फरक दिसून येईल.

४. एक सॉफ्ट हेड कव्हर

तुम्हाला जर सॉफ्ट पिलो कव्हरच्या उशीवर झोपायचं नसेल तर तुम्ही सॉफ्ट हेड कव्हर हा एक चांगला पर्याय निवडू शकता. एका सिल्क स्कार्फमध्ये तुम्ही तुमचे केस बांधा आणि मग झोपा. यामुळे तुमचे केस गुंतागुंता नाहीत आणि शिवाय सकाळी कोणत्याही प्रकारे तुमच्या उशीवर गळलेले केस दिसणार नाहीत.

५. ब्रेड वॉर्म

वेणी बांधणं हा केवळ वाईट अथवा तेलकट केसांच्या दिवशीचा पर्याय नक्कीच नाहीये. सुंदर केसांचीही वेणी तुम्ही बांधू शकता. खरं तर रात्री झोपापूर्वी तुम्ही केसांची अशी वेणी घालून झोपल्यास, तुमच्या केसांचे खूपच सुंदर कलर्स तयार होतात. शिवाय तुमचे केस गुंतागुंतापासून दूर राहतात आणि केसांची नोट काळजी घेतली जाते.

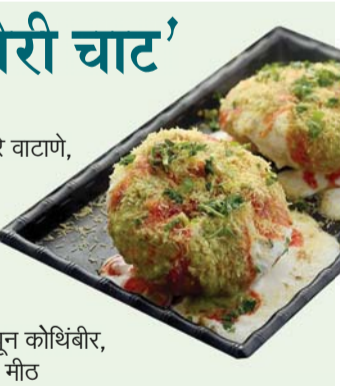
लिव इन कंडिशनर

सकाळी सकाळी उठून केसांचा गुंता सोडवणं ही जर तुमची रोजची समस्या झाली असेल तर यावर पर्याय म्हणजे रात्री झोपापूर्वी तुम्ही केसांना लिव इन कंडिशनर लावा. तुमचा मेकअप लिव इन कंडिशनर मूळ होतो. हे कंडिशनर केवळ केसांना शाईन नाही देत तर केसांना अतिशय मऊ बनवतं.

'रगडा कचोरी चाट'

साहित्य:

सारणासाठी : ३/४ कप पांढरे वाटाणे, १ टेस्पून तेल, १/२ टीस्पून बडीशेप, १/२ टीस्पून हळद, १ टीस्पून लाल तिखट, १ टीस्पून धणेपूड, १/२ टीस्पून जिरेपूड, २ टेस्पून कोथिंबीर, बारीक चिरून, चवीपुरते मीठ

कव्हरसाठी : सव्वा कप मैदा, २ टेस्पून गरम तूप किंवा तेल, १/२ टीस्पून मीठ

इतर साहित्य : १/२ कप चिंचगुळाची चटणी, १/४ कप हिरवी तिखट चटणी, ३/४ कप दही + २ टीस्पून साखर + १/२ टीस्पून मीठ, १/२ कप बारीक शेव, २ ते ३ टेस्पून कोथिंबीर, बारीक चिरून, २ टीस्पून चाट मसाला, थोडेसे लाल तिखट, कचोऱ्या तळायला तेल

कृती : वाटाणे रात्रभर भिजवावेत (८ तास). भिजवलेले वाटाणे कुकरमध्ये मऊसर शिजवून घ्यावेत. नंतर मॅश करावेत. मैदा एका वाड्यात घ्यावा. त्यात मीठ आणि गरम तूप घालावे. मिक्स करावे. पाणी घालून मध्यम मळून घ्यावे. झाकण ठेवून २० मिनिटे बाजूला ठेवावे. कढईत तेल गरम करून त्यात हळद, लाल तिखट, आणि बडीशेप घालावी. ५-७ सेकंद परतून त्यात मॅश केलेले वाटाणे घालावे. त्यात धने-जिरेपूड घालावे. मिक्स करून ३-४ मिनिटे झाकण ठेवून मंद आचेवर वाफ काढावी. चव पाहून लागल्यास थोडे मीठ घालावे. मध्यम आचेवर मिश्रण सुकेस्तोवर परतावे. आच बंद करावी. भिजवलेल्या मैद्याचे ६ ते ८ समान भाग करावे. मैद्याचा एक भाग घेऊन लाटावा. मध्यभागी १ चमचा सागर ठेवावे. पारीच्या बाजू एकवटून बंद करावे. थोडा कोरडा मैदा घेऊन जाडसर लाटावे. कढईत तळणीसाठी तेल गरम करावे. तेल गरम झाले आच मध्यम ते मंदच्या मधे ठेवावी. कचोरी तेलाला सोडून लालसर रंगवार तळून घ्यावी. दोन्ही बाजू छान खुसखुशीत होईस्तोवर तळव्यात. तळलेली कचोरी प्लेटमध्ये काढून वरच्या बाजूला लहानसे भोक पाडावे. आत चिंचेची चटणी, हिरवी चटणी घालावी. त्यावर दही, चाट मसाला, लाल तिखट, शेव आणि कोथिंबीर आवडीनुसार भुरभुरावे. लगेच सर्व्ह करावे.

सुंदर केस हे सर्वांनाच आवडतात. पण तुम्हाला जर सुंदर केस हवे असतील तर त्याचं सिंक्रेट तुम्ही रात्री नक्कीच काय कर ता. यावर अवलंबून असतं. आता तुम्हाला प्रश्न पडला असेल की,

रात्री काय करता म्हणजे काय? जास्त विचार करू नका. याचा अर्थ रात्री झोपताना तुम्ही केसांची काळजी कशी घेता असा आहे. तुम्ही झोपण्यापूर्वी केसांना तेल लावता की नाही किंवा रात्री झोपताना तुम्ही केस मोकळे सोडून झोपता का की बांधून झोपता या सगळ्या गोष्टी महत्त्वाच्या आहेत. कारण या सगळ्या गोष्टी तुमच्या केसांवर परिणाम करत असतात.

रात्री झोपण्यापूर्वी करा काही खास उपाय जेणेकरून सुंदर दिसतील तुमचे केस

१. कॉटनच्या जागी सिल्क कव्हर वापरा
बऱ्याचदा तुम्ही सकाळी उठल्यानंतर तुमच्या उशीवर केस गळलेले दिसून येतात. पण यातून तुम्हाला सुटका मिळवायची असेल तर, त्यासाठी तुम्हाला सर्वात पहिले उशीचं कव्हर बदलणं गरजेचं आहे. आता तुम्हाला प्रश्न पडला असेल की, असं का? तर कॉटनच्या कव्हरपेक्षा सिल्क अथवा सॅटीनच्या मुलायम कव्हरवर डोकं ठेऊन झोपल्यास, सकाळी उठल्यावर केसांमध्ये जास्त गुंता होत नाही आणि केस जास्त स्मूथ राहतात. खरं आहे की, कॉटन कव्हरच्या तुलनेत महाग असतात. पण केसांसाठी हे सिल्क कव्हर अतिशय चांगले असतात आणि त्यासाठी ही गुंतवणूक करणं योग्य आहे.

२. झोपताना केस मोकळे सोडू नका

कोणतेही हेअर एक्सपर्ट्स या गोष्टीला पाठिंबाच देतील. केस नैसर्गिकरित्या कितीही सुंदर असतील तरीही रात्री केस सोडून झोपणं योग्य नसल्याचं सिद्ध झालं आहे. केस सोडून झोपणं हे संपूर्ण शरीराच्या आरोग्यासाठी वाईट असतं. त्यामुळे तुम्ही तुमचे केस झोपण्यापूर्वी एखाद्या लहान रबरने हलकेसे बांधून झोपा.

३. रात्री केसांना तेल लावून झोपणं

चांगल्या केसांसाठी हा सर्वोत्तम उपाय आहे. रात्री तुम्ही झोपण्यापूर्वी तुम्ही केसांना तेलाने मालिश केल्यास, हे तेल तुमच्या मुळपर्यंत जातं आणि केसांना परफेक्ट उपचार देतं. रात्री तेल लावून तुम्ही

रात्री तुम्ही ट्राय करा 'या' ६ ट्रिक्स आणि सकाळी मिळतील सिल्की केस!

तर दर महिन्याचे 1500 रुपये बंद होणार लाडक्या बहिणींची धावपळ, डेडलाईन जवळ, फक्त...

मुख्यमंत्री

माझी लाडकी बहिणी योजना

■ **बातमी / लेख, प्रीती दिपक नाईक**

महायुती सरकारच्या महत्वाकांक्षी 'मुख्यमंत्री लाडकी बहिणी योजनेचा' सर्वत्र बोलबाला आहे. सुमारे दीड वर्षांपूर्वी सुरु झालेल्या या योजनेअंतर्गत पात्र महिलांना दरमहा 1500 रुपये देण्यात येतात. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल असलेल्या महिलांना सशक्त करण्यासाठी सरकारने ही योजना जाहीर केली, ज्याचा 2 कोटीपेक्षा जास्त महिलांनी लाभ घेतला आहे. या योजनेचा सरकारलाही मोठा

मुख्यमंत्री लाडकी बहिणी योजनेच्या ई-केवायसीसाठी अवघे तीन दिवस उरले आहेत. अंतिम मुदत 30 एप्रिल 2026. सुमारे 26 लाख महिलांनी अद्याप ई-केवायसी पूर्ण केलेली नाही. ही प्रक्रिया पूर्ण न केल्यास त्यांना दरमहा मिळणारे ₹.1500 बंद होऊ शकतात. महिला व बाल विकास विभागाने अनेकदा मुदतवाढ देऊनही ही संख्या मोठी आहे. पात्र लाभार्थ्यांनी त्वरित कारवाई करणे आवश्यक आहे.

फयाद झाला कारण विधानसभा निवडणुकीत लाडक्या बहिणींनी महायुतीला भरभरून मतदान केलं आणि ते पुन्हा सत्तेवर आले. मात्र या योजनेचा फायदा घेत असल्याचे उघडकीस आल्यावर पडताळणी करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. तसेच ई-केवायसी देखील अनिवार्य करण्यात आली.

याच ई-केवायसीबाबत महत्वाची अपेडट आता समोर आहे. 'मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिणी' योजनेसाठी ई-केवायसी करण्यासाठी योजनेसाठी आता अवघ्या 3 दिवसांची मुदत उरली असून गुरुवार, 30 एप्रिल 2026 ही याची शेवटची तारीख आहे. मात्र अजूनही 26 लाख महिलांची ई-केवायसी बाकी असून ती प्रक्रिया पूर्ण न केल्यास त्यांना योजनेचा लाभ आणि पयार्याने मिळणारे पैसे बंद होतील. त्यामुळेच राज्यातील 26 लाख महिलांची धावपळ सुरु आहे.

दीड हजारोंसाठी 26 लाख लाडक्या बहिणींची धावपळ

हा मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिणी योजनेची ई-केवायसी करण्यासाठी 30 एप्रिलपर्यंत ही शेवटची तारीख आहे. ही मुदत संपायला अवघे तीनच दिवस उरले

असताना अजूनही सुमारे 26 लाख लाडक्या बहिणींची केवायसी बाकी आहे. ऑनलाईन ग्राहक ओळख अर्थात ई-केवायसी केली नाही तर महिलांना मिळणारा योजनेचा लाभ बंद होऊ शकतो. महिला व बाल विकास विभागाने ई-केवायसी करण्यासाठी आतापर्यंत 3 वेळा मुदतवाढ दिली. मात्र त्यानंतरही काही ना काही कारणास्तव सुमारे 26 लाख 34 हजार महिलांची केवायसी प्रक्रिया अद्याप पूर्ण झालेली नाही. आता 30 एप्रिल ही शेवटची तारीख असून तोपर्यंत ई-केवायसी प्रक्रिया झाली नाही तर योजनेचा लाभ घेण्याचा महिलांसाठी ती धोक्याची घंटा ठरू शकते.

या उर्वरित महिलांनी 30 तारखेपर्यंत ई-केवायसी पूर्ण केली नाही, तर इतक्या मोठ्या प्रमाणात महिला, लाडक्या बहिणी या योजनेचा लाभ घेण्यास अपात्र ठरू शकतात. त्यामुळे त्यांना दर महिन्याला मिळणाऱ्या 1500 रुपयांना मुकावे लागू शकते. त्यामुळे ज्या लाडक्या बहिणींनी अद्याप ई-केवायसी केलेली नाही, त्यांनी लवकरता लवकर प्रक्रिया पूर्ण करावी अन्यथा त्यांना योजनेचा लाभ आणि मिळणारे पैसे यांच्यापासून वंचित रहावे लागू शकते.

कशी कराल ई-केवायसी?

- ▶ e-KYC साठी सर्वात प्रथम <https://ladakibahin.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळाला भेट द्यावी.
- ▶ त्यानंतर मुखपृष्ठावर असलेल्या e-KYC बॅनरवर क्लिक केल्यावर e-KYC फॉर्म उघडेल.
- ▶ या फॉर्ममध्ये लाभार्थ्यांनी आपला आधार क्रमांक आणि पडताळणी संकेतांक नमूद करून, आधार प्रमाणीकरणासाठी संमती देत Send OTP या बटणावर क्लिक करावे. त्यानंतर लाभार्थ्यांच्या आधार-लिंक मोबाईल क्रमांकावर OTP येईल. हा OTP टाकून Submit बटणावर क्लिक करावे.
- ▶ यानंतर प्रणाली तपासले की लाभार्थ्यांची KYC आधीच पूर्ण झाली आहे की नाही.
- ▶ जर आधीच पूर्ण झाली असेल, तर "e-KYC आधीच पूर्ण झाली आहे" असा संदेश दिसेल.
- ▶ जर पूर्ण झाली नसेल, तर आधार क्रमांक मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिणी योजनेच्या पात्र यादीत आहे की नाही हे तपासले जाईल.
- ▶ जर आधार क्रमांक पात्र यादीत असेल, तर पुढील टप्प्याला जाता येईल.
- ▶ यानंतर लाभार्थ्यांनी पती किंवा वडिलांचा आधार क्रमांक तसेच पडताळणी संकेतांक नमूद करावा. संमती दर्शवत Se»»fd OTP वर क्लिक करावे. OTP संबंधित मोबाईलवर प्राप्त झाल्यावर तो टाकून Submit बटणावर क्लिक करावा.
- ▶ त्यानंतर लाभार्थ्यांनी आपला जात प्रवर्ण निवडवा लागेल आणि झालेली बाबी प्रमाणीत कराव्या लागतील:

1. माण्य कुटुंबातील सदस्य नियमित/कायम कर्मचारी म्हणून शासकीय विभाग/उपक्रम/मंडळ/भारत सरकार किंवा राज्य शासनाच्या स्थानिक संस्थेत कार्यरत नाहीत किंवा सेवानिवृत्तीनंतर निवृत्तीयेतून घेत नाहीत.
2. माण्य कुटुंबातील केवळ 9 विवाहित आणि 9 अविवाहित महिला या योजनेचा लाभ घेत आहे. वरील बाबींची नोंद करून चेक बॉक्सवर क्लिक करावे व Submit बटण दाबावे.

▶ शेवटी, "Success - तुमची e-KYC पडताळणी यशस्वीरित्या पूर्ण झाली आहे" असा संदेश दिसेल.

ठाण्यावर पाणीकपातीचे काळे ढग...

ठाण्याच्या पाणी मागणीला मुंबई महापालिकेकडून टेंगा

■ **ठाणे। प्रतिनिधी,**

मुंबईकरांवर आलेलं पाणीसंकट आता ठाणे करांवर देखील येण्याची शक्यता आहे. ठाण्याला आधीच

रोज ३१ दशलक्ष कमी पाण्याचा पुरवठा होतो. ह 1 गरज भागवण्यासाठी ठाणे महापालिकेने मुंबई महापालिकेकडे अतिरिक्त पाण्याची मागणी केली होती. मात्र, आता मुंबईत १५ मेपासून १० टक्के पाणीकपातीची घोषणा झाल्यामुळे आता ठाणेकरांनाही पाण्याची चिंता सतावू लागली आहे.

मुंबईकरांना पाणीपुरवठा करणाऱ्या धरणांमध्ये अवघा २८ टक्के जलसाठा आहे. सद्याचा उन्हाचा कडाका पाहता आणि वेगाने होणारे वाष्पीभवन लक्षात घेतले तर हा उन्हाळा मुंबईकरांसाठी खडतर योज्याची शक्यता आहे. अशातच अल निनीमुळे कमी पावसाचा अंदाज असल्यामुळे जून २०२७ पर्यंत मुंबईकरांना पाणी जपून वापरावे लागेल असे दिसत आहे. त्यामुळे त्यामुळे ठाणे महापालिकेलाही मुंबईवर किती अवलंबून राहायचे, हा महत्त्वाचा प्रश्न आहे. ठाणे महापालिका हद्दीत रोज ६२१ दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी आहे. प्रत्यक्षात रोज ५९० दशलक्ष लीटर पाण्याचा पुरवठा केला जातो. म्हणजेच रोज ३१ दशलक्ष लीटर कमी पाणीपुरवठा होतो. ही गरज भागवण्यासाठी ठाणे महापालिका प्रशासनाने मार्चमध्ये मुंबई महापालिकेकडे ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी केली आहे. एप्रिल संपायला आला तरी ठाणे महापालिकेच्या मागणीला मुंबई महापालिकेने प्रतिसाद दिलेला नव्हता. विशेष म्हणजे ठाण्याला मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

सध्या ठाणे शहराची लोकसंख्या २६ ते २७ लाखांच्या घरात आहे. मोठ्या प्रमाणात बांधकामे होत आहेत आणि लोकसंख्याही वेगाने वाढत आहे. त्यामुळे पाण्याची मागणी तेवढ्याच पटीने वाढत आहे. याशिवाय मेट्रो तसेच रस्ते प्रकल्पांची कामेही जोरात सुरु आहेत. या सर्वामुळे ठाण्याची गरज लागते. त्यामुळे ठाणेकरांची पाण्याची गरज वाढली आहे. परिणामी आजूपासून ठाणेकरांना रोज ३१ दशलक्ष लीटर पाण्याची कमतरता जाणवते.

मुंबई महापालिकेकडून रोज ९० दशलक्ष लीटर पाणी पुरवले जाते. याशिवाय आणखी ५० दशलक्ष लीटर पाण्याची मागणी ठाणे महापालिकेने केली आहे. आता मुंबईला पाणीपुरवठा करणाऱ्या ७ तलावांत ७ जुलैपर्यंत पुरेल एवढाच जलसाठा आहे. मुंबई महापालिकेकडून ठाणे महापालिकेला पाण्याचा पुरवठा करण्याची शक्यता मावळली आहे. त्यामुळे ठाण्यात पाणीकपात करावी लागण्याची शक्यता आहे. मात्र, या संदर्भात अद्याप जलसंपदा विभागाकडून कुठल्याही सूचना किंवा आदेश आलेले नाही, अशी माहिती ठाणे महापालिकेतील एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिली.

...ही वैद्यकीय आणीबाणी! का आठवला कोविडचा काळ? केंद्रासह राज्य शासनानं सांगितलं काय करावं आणि काय करू नये

■ **नाशिक। प्रतिनिधी,**

2020 मध्ये साधारण याच एप्रिल- मे महिन्यांमध्ये कोरोना नियामांमुळे सामान्यांच्या जनजीवनावर थेट परिणाम झाल्याचं पाहायला मिळालं. नागरिकांनी काय करावं आणि काय करू नये याबाबतच्या सूचना सातत्यानं आरोग्यविभाग आणि प्रशासकीय यंत्रणा देऊ लागल्या. रस्ते निर्मनुष्य झाले, संकट मोटं झालं. पण पाहता पाहता कोविड सरला, मात्र काहीशी तशीच भीषण परिस्थिती एका नव्या कारणासह पुन्हा एकदा आरोग्य यंत्रणेपुढं उभी ठाकली आहे. ही परिस्थिती आणि हे संकट आहे प्रचंड वाढलेल्या उकाड्याचं.

देशासह महाराष्ट्रातसुद्धा उकाडा असह्य झाला असून, अनेकांचे उष्माघातानं बळीसुद्धा गेले आहेत. अशा परिस्थितीत महाराष्ट्र राज्य शासनासह केंद्र शासनानसुद्धा नागरिकांसाठी मार्गदर्शन सूचना जारी केल्या आहेत. उष्माघात केव्हा होऊ शकतो इथपासून अशा वेळी नेमकं काय करावं? याबाबतच्या सूचना यंत्रणांनी केल्या असून, उष्माघात, ही वैद्यकीय आणीबाणी असू शकते हेसुद्धा स्पष्ट केलं आहे.

काय करावं?
सार्वजनिक आरोग्य विभागानं दिलेल्या सल्ल्यानुसार नागरिकांनी तहान लगाली नसली तरीही पाणी प्यावं, प्रवास करताना सोबत पाणी ठेवावं, पाण्याचा अंश असपाणी फळं खावीत असा

सल्ला दिला. याशिवाय सुती, पातळ कपडे परिधान करावेत, टोपी, स्कार्फानं डोकं झाकावं आणि उन्हाच्या तडाख्याबाबत शासनानं दिलेल्या इशाऱ्यांकडे लक्ष द्यावं अशा स्पष्ट सूचना केल्या आहेत. उष्णतेचा त्रास हा कोणत्याही वयोगटातील व्यक्तीला होऊ शकतो यामुळे सतर्क राहण्याचा इशारा देण्यात आला आहे.

काय करू नये?
तीव्र सूर्यकिरणामध्ये बाहेर पडणं टाळा, दुपारी 12 ते 3 ची वेळ शक्यतो टाळा, दुपारच्या वेळी अती परिश्रमाची कामं टाळा, महालेदार पदार्थ, तळलेले पदार्थ खाऊ नका. दुपारच्या वेळी अती परिश्रमाची कामं करू नका, शिडं अन्न खाऊ नका, कुठंही पार्क केलेल्या वाहनंमध्ये लहान मुलां किंवा पाठीवड प्रणयाना सोडू नका असा इशारा देण्यात आला आहे.

उष्णतेचा आरोग्यावर काय आणि कसा परिणाम होतो?
मानवी शरीराचं सरासरी तापमान 36.4 अंश सेल्सिअस ते 37.2 अंश सेल्सिअस इतकं असतं. उष्णतेनं शरीरावर परिणाम झाल्यास अंगावर पुरवण देणं, हात- पाय सुजणं, रनायूमध्ये पेटके येणं असे बदल दिसतात. तर, उष्माघात झाल्यास

गोंधळल्यासारखं वाटणं, काहीही न सुचणं, थकवा जाणवणं असे बदल दिसू शकतात याची नागरिकांनी काळजी घ्यावी. अनेक बाबतीत उष्माघात ही वैद्यकीय आणीबाणी ठरू शकते. ज्यामुळे काही लक्षणां आढळल्यास तातडीनं वैद्यकीय मदत घेण्याचा सल्ला दिला जातो.

लहान मुलांमध्ये- चिडचिड, अन्नास नकार, लथवीचं कमी प्रमाण, कोरडी त्वचा, घसा कोरडा पडणं, शरीराच्या कोणत्याही भागातून रक्तस्राव आढळल्यास डॉक्टरांशी संपर्क साधा.

प्रांहांमध्ये- गोंधळल्या शरीराची मनस्थिती, चिडचिड, डोकेदुखी, सततची चिंता, भोवळ येणं, रनायूमधील वेदना, मळमळ, उलटी, हृदयाचे टोके वाढणे, श्वास घेण्यास त्रास होणे अशा समस्या आढळल्यास डॉक्टरांशी संपर्क साधा.

लक्षात ठेवा, एखाद्या व्यक्तीच्या शरीराचं तापमान वाढून ती व्यक्ती बेशुद्ध झाल्यास, घसा येणं थांबल्यास ताबडतोब 108/102 या रुग्णवाहिका क्रमांकाशी संपर्क साधा. दरम्यानच्या काळात व्यक्तीला सावलीच्या ठिकाणी थांबवा. त्वचेचा अधिकाधिक भाग थंड ठेवण्याचा प्रयत्न करा. योग्य काळजी आणि खबरदारी बाळगल्यास उष्माघाताचा धोका टाळता येतो. फक्त सतर्कता महत्त्वाची. कारण, आरोग्य कायमच प्राधान्यस्थानी असतं!!!

बांधकामाचा क्रेन अंगावर धाडकन कोसळला घरी निघालेल्या पोलीस हवालदारावर काळजा घाला... कुटुंबाचा आक्रोश

■ **मुंबई। प्रतिनिधी,**

मुंबईतील मानखुर्द परिसरात बांधकाम सुरु असलेल्या ठिकाणी क्रेन कोसळून एका पोलीस कर्मचाऱ्याचा काल रात्री दुदैवी मृत्यू झाला आहे. या घटनेनंतर मुंबई पुणे हायवेवर प्रचंड वाहतूक कांडी निर्माण झाली होती. वाहनांच्या 10 किलोमीटर लांब रांगा लागल्या होत्या. काल संध्याकाळी क्रेन पडल्याची घटना घडली होती मात्र अजूनही परिसरात काही काळ तणावाचे वातावरण निर्माण झालं होतं. याबाबत सविस्तर माहिती जाणून घेऊयात.

ड्रिलिंग मशीन अंगावर पडून पोलीस हवालदाराचा मृत्यू
मानखुर्द परिसरात बीएमसीच्या उड्डाणपुलाच्या बांधकाम स्थळवर ड्रिलिंग मशीन अंगावर पडून एका पोलीस हवालदाराचा मृत्यू झाला आहे. मृत हवालदाराची ओळख संतोष चव्हाण अशी असून, ते नेहरू नगर

याआधीही अनेक घटना
काही दिवसांपूर्वी वीकेसीतील एशियन हॉट रुग्णालयाजवळ, गडर बसवताना सुमारे 400 टन वजनाची क्रेन उलटली होती. यांत्रिक बिघाडामुळे

ही दुर्घटना झाली, परंतु सुदैवाने यात कोणतीही जीवितहानी झाली नव्हती, यापुर्वी 14 फेब्रुवारीला मुलुंड एलबीएस मार्गावर मेट्रोचा स्लॅब कोसळल्याने एकाचा मृत्यू झाला तर चार जण गंभीर जखमी झाले होते. अशा घटना घडणार नाहीत असे आश्वासन देण्यात आलं मात्र वास्तव काहीशी वेगळंच आहे.

आरोपींची सखोल चौकशी करण्याची मागणी
मानखुर्दमधील या घटनेनंतर मुंबई पोलीस आणि अग्निशमन दलाने घटनास्थळी धाव घेतली असून अपघाताचे नेमके कारण शोधण्यासाठी चौकशी सुरु करण्यात आली आहे. परिसरातील सुरक्षा नियमांचे पालन झाले होते का, याचीही तपासणी केली जात आहे. आता या घटनेतील आरोपींची सखोल चौकशी करण्याची मागणी करण्यात आली आहे. या घटनेनंतर संतोष चव्हाण यांच्या कुटुंबीयांनी आक्रोश केला.

बीएमसी कर्मचाऱ्यांना ड्रेनेजमध्ये सापडला महिलेचा मृतदेह... पोलीसांनी 24 तासात लावला छडा

■ **मुंबई। प्रतिनिधी,**
अंधेरी पोलीसांनी ड्रेनेज लाईनमध्ये सापडलेल्या अज्ञात महिलेच्या हत्येचा छडा लावत दोन आरोपींना अटक केली आहे. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या (बीएमसी) कर्मचाऱ्यांना साफसफाई दरम्यान ड्रेनेज लाईनमध्ये एका महिलेचा मृतदेह सापडल्यानंतर हे प्रकरण उघडकीस आले.

ड्रेनेज लाईनमध्ये सापडला मृतदेह
पोलीसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, 24 एप्रिल रोजी सकाळी 11.30 च्या सुमारास अंधेरी पूर्व येथील ड्रेनेज लाईनमध्ये काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना एक मृतदेह दिसला. माहिती मिळताच पोलीसांनी घटनास्थळी धाव घेऊन मृतदेह ताब्यात घेतला आणि तपास सुरु केला. मृतदेहाची अवस्था अत्यंत खराब असल्याने ओळख

पुढे घडला तेव्हा ते घरी जात होते. ड्रिलिंग मशीन ही असमान पद्धतीने जमिनीवर बसल्याने भूखलन होऊन ही ड्रिलिंग मशीन उलटली असावी, असा संशय आहे. याबाबत कंत्राटदाराला जबाबदार ठरवण्यात आलं आहे. मुंबई पोलीसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, मानखुर्द पोलीस ठाण्यात कंत्राटदारविरोधात गुन्हा दाखल केला जात आहे.

याआधीही अनेक घटना
काही दिवसांपूर्वी वीकेसीतील एशियन हॉट रुग्णालयाजवळ, गडर बसवताना सुमारे 400 टन वजनाची क्रेन उलटली होती. यांत्रिक बिघाडामुळे

ही दुर्घटना झाली, परंतु सुदैवाने यात कोणतीही जीवितहानी झाली नव्हती, यापुर्वी 14 फेब्रुवारीला मुलुंड एलबीएस मार्गावर मेट्रोचा स्लॅब कोसळल्याने एकाचा मृत्यू झाला तर चार जण गंभीर जखमी झाले होते. अशा घटना घडणार नाहीत असे आश्वासन देण्यात आलं मात्र वास्तव काहीशी वेगळंच आहे.

आरोपींची सखोल चौकशी करण्याची मागणी
मानखुर्दमधील या घटनेनंतर मुंबई पोलीस आणि अग्निशमन दलाने घटनास्थळी धाव घेतली असून अपघाताचे नेमके कारण शोध